

CONTRA

granskar det politiskt korrekta

Försvunna fartyg
Frihetstiden
Klimatet

nr 1 2019 årgång 45 Pris 25:--

9 770347 647008

CONTRA

granskar det politiskt korrekta
partipolitiskt obunden
utges sex gånger årligen
Nummer 1 2019
Nummer 263 från starten
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Géza Molnár

Kontakt

Box 8052, 104 20 Stockholm
redax@contra.nu 08-720 01 45
bestallning@contra.nu

contra.nu

Nyheter – Debattforum – Produkter
För prenumeranter även:
contra.nu/for-prenumeranter
Användarnamn och lösenord finns endast i
den tryckta versionen av Contra

Nätbutik

Gå in på contra.nu så hittar du länken till
Contras nätbutik.

Facebook

[facebook.com/pages/
Contra/128635870583878](https://facebook.com/pages/Contra/128635870583878)

Twitter

twitter.com/contranu

Veckans Contra

Elektroniskt veckobrev (gratis)
Beställning: prenumerera@contra.nu
Avbeställning: avboka@contra.nu

Prenumeration

Minst 175, men gärna 250 kronor, per år.
Plusgiro 85 95 89-4. Bankgiro 5682-0392.
Student 95 kronor, ange skola/universitet.
paypal.com – sök redax@contra.nu

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár.
Redaktion: Géza Molnár, C G Holm och
Fredrik Runebert.
Bibliotekarie: Filip Björner.
Övriga medarbetare: Karl-Göran Bottwyk,
Tommy Hansson, Britt-Louise Hoberg,
Bertil Häggman, Bertil Lindblom och
David Stavenheim samt Christer Arkefors i
Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och
Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2019-02-01
Carlshamns Tryck & Media AB,
Karlshamn 2019

Vi hade klarat oss bättre utan en ny regering

Efter 131 dagar fick Sverige en ny statsminister och några dagar senare en ny regering. Tyvärr. Inga katastrofer har drabbat landet under den tid vi hade en övergångsregering. Framförallt var det bra att övergångsregeringen inte lade fram några dumma förslag. Det hade gärna fått fortsätta på det sättet ett tag till. Under åren 2010–2011 klarade sig Belgien utan en ”riktig” regering i 541 dagar. Den belgiska ekonomin blomstrade. Det hade säkert gått bra i Sverige också.

Nu blev resultatet dessutom tveksamt. En regering där 5 av 23 statsråd tillhör det mest utpräglade extremistpartiet i Riksdagen. Lika många som i den förra regeringen, trots att Miljöpartiet gick från 25 till 16 mandat och därmed är Riksdagens minsta parti. Att Miljöpartiet fortsatt ska ha ansvar för miljö- och klimatfrågor är mest alarmerande. Det bådår om fortsatt verklighetsfrämmande politik på en rad områden, förslag som kommer att motiveras med miljö- och klimatskäl. Vi har redan upplevt tillräckligt av det under de gångna fyra åren med regleringar och skatter som går direkt mot folkviljan.

Centerpartiet och Liberalerna har under hela valkampanjen lovat att arbeta för en Alliansregering med Ulf Kristersson som statsminister. Samtidigt har man sagt att vare sig Vänsterpartiet eller Sverigedemokraterna ska ha något inflytande på regeringens politik. Ulf Kristersson har lyckats få igenom en moderat/KD-budget för 2019. Han lovade dessutom ett regeringsprogram som helt anslöt till det program som hela Alliansen gick till val på. Utan att fråga Sverigedemokraterna om lov. Alternativet för Centerpartiet och Liberalerna blev nu att överge sitt eget valprogram och öppna för en regeringsförklaring med skrämmande spår av Miljöpartiets krav. Dessutom släppte de fram Stefan Löfven i en omröstning som krävde ett passivt stöd från Vänsterpartiet, på samma sätt som de inte kunde acceptera ett passivt stöd från Sverigedemokraterna för den politik de själva gått till val på.

CONTRA-NYTT

Stöd Contras bibliotek

Vi tar tacksamt emot nya och gamla böcker till vårt bibliotek. Vi samlar på litteratur som kan vara av intresse för vår läsekrets. Dessutom behöver vi fysiskt extrastöd med flera bokstöd. Har du något bokstöd du inte behöver så kontakta gärna vår bibliotekarie: filip.bjorner@contra.nu - 073 898 62 86. En förteckning över bibliotekets böcker finns på contra.nu/for-prenumeranter/contras-bibliotek/ (Användarnamn och lösenord som finns på den här sidan i vänsterkolumnen behövs.)

Gamla Contratidningar på nätet

Vi fortsätter att digitalisera Contra. När detta skrivs (den 1 februari) finns 245 Contra på nätet (av sammanlagt 263). Det handlar om de senaste 19 tidningarna, som ligger bakom betalvägg. Därutöver samtliga Contra sedan starten 1975, utom årgångarna 1985–1987. Arbetet med att digitalisera återstående tidningar pågår med en takt av ett par nummer i veckan. Du hittar länkar till tidningarna på contra.nu under rullgardinsmenyn ”Tidningen”. Flertalet äldre utgåvor kan dessutom beställas som papperstidning genom girering till vårt plusgiro 85 95 89-4 eller på vår nätbutik som du länkas vidare till från vår hemsida contra.nu.

Så fungerar din prenumeration på Contra

Prenumerationer på Contra fungerar så att en årsprenumeration är på sex nummer, oavsett när på året prenumerationen börjar. När prenumerationen upphör får du ett meddelande från Contra tillsammans med sista numret på din prenumeration. Skulle du av misstag betala en gång för mycket förlängs prenumerationen med ytterligare ett år även om prenumerationen just då inte är slut. Vi bifogar alltid ett inbetalningskort till tidningen för dem som vill beställa varor eller ge ett bidrag.

Omslagsbilden. Isbjörnarna trivs bra i dagens klimat. De blir fler och fler. Foto: Most-photos/Virgo.

När utländska mutor avgjorde Sveriges öde

Visserligen är vår tids politiska system nersolkat med socialistiskt presstöd, kulturstöd, partistöd, statstelevision och statsradio, men allt var inte bättre förr. 1700-talets föregångare till dagens parlamentarism, som faktiskt i flera avseenden påminner om vårt nuvarande styrelseskick, var betungat av ett förskräckligt mutsystem.

Frihetstiden är namnet på Sveriges politiska historia från Karl XII:s död till Gustav III:s statskupp, dvs. 1718–1772. Det kungliga enväldet upphävdes genom lag år 1719 och de två kungarna Fredrik I (1720–1751) och Adolf Fredrik (1751–1771) var enligt grundlagen avskurna från politisk makt, trots att grundlagen byggde vidare på 1634 års regeringsform, som tillkom under Sveriges stormaktstid. (Den nya grundlagen var däremot oförenlig med suveränitetsförklaringen från 1693 som ställde kungamakt över regeringsformen.)

I skolan lär vi oss i all hast känna till några av ingredienserna i denna tid, som Hattpartiet och Mössorna, men vi lär oss mycket mer om Vasatiden, Sveriges stormaktstid, Karl XII:s krigföring, Gustav III:s kupp, leverne och dramatiska död än om Frihetstidens parlamentarism. Och än mer lär vi oss om den amerikanska revolutionen 1776 och den franska 1789. Den senare utgör det självklara utgångsläget för det mesta som skrivs om Europas politiska utveckling.

Likväl är det så att Sverige hade ett parlamentariskt system fri från reell politisk kungamakt i 50 års tid på 1700-talet, vilket fransmännen senare försökte uppnå och så katastrofalt misslyckades med. Så, detta bör vi studera för att bättre förstå de inhemska rötterna till vår nuvarande parlamentarism. På gott och ont.

Det viktigaste arvet från den tiden är kanske 1734 års lag, varpå både svensk och finsk lagstiftning i mer eller mindre grad fortfarande bygger. Men, i denna artikel väljer jag att huvudsakligen fokusera på en negativ aspekt i frihetstidens parlamentariska liv, det fördärvliga mutsystemet.

Arvid Horn

I början av frihetstiden fanns inga politiska partier. Det fanns bara lösare sammanslutningar, där lojalitet, inflytande, kontakter och etikettstrukturer styrde över skeendena. En man dominerade i

politikens centrum, i kraft av sin skicklighet och lugna metodik. Han fick som han ville, inte alltid men som oftast. Han ”har vetat att bygga upp en regering på den dubbla principen av ständernas förtroende och rådets urgamla självständighet” med ”ett återsken av den gamla aristokratiska rådmakten från 1600-talets förmyndarregeringar.”¹ Han blev kallad av ständerna som lantmarskalk 1720 och efter den onåd som Karl XII hade utsatt honom för blev han då återigen kanslipresident och riksråd i regeringen. 1721 un-

Filip Björner
filip.bjorner@
contra.nu

dertecknades freden i Nystad där Sverige avträdde Livland, Estland, Ingermanland, en del av Viborgs och Nyslotts län och en del av Kexholms län samt öarna Ösel och Dagö. För denna dyrköpta fred blev Horn en hatad man av revanschsugna adelsynglingar.

1723 var han med och stoppade ett monarkistiskt kupp försök och efter den episoden var kungens inflytande reducerat till två röster i viktiga mål. 1726 genomdrev Horn det lutherska konventikelplakatet mot pietismen. Efter det hade han alltid ett starkt stöd i prästeståndet. Hans övergripande politik präglades av viljan att säkra Sveriges bräckliga fred genom att motarbeta äventyrligt revanschistiska tendenser. Det såg ut att lyckas definitivt när han 1727 ”beseglade det Holsteinska partiets undergång”.² (Här används dock inte ordet ”parti” i partibegreppets mer mogna mening.)

¹ Sidan 29 i den bok som är huvdkälla för denna artikel. *Frihetstiden dess epoker och kulturliv* av Ludvig Stavenow. Den utgavs första gången 1898 och jag har läst den tredje utgåvan från 1921.

² Ibid. Sidan 26.

Han fann stöd i en allians med Frankrike och England, vilket fungerade så länge de två länderna tillfälligt höll ihop mot Ryssland. Men han var också ekonomiskt försiktig, överförsiktig, och underlät att rusta upp flottan och hären. Trots det prekära ryska hotet mot Finland ”reparerades flottan och fylldes luckorna i armén ytterst långsamt, och för nya fästningsanläggningar på finska gränsen skedde intet.”³

Sveriges välstånd utvecklades dessbättre genom Horns strama ekonomiska politik. Jordbruket gynnades av skattelindringar och friår. Statens skuldbörda tog han grepp om och nödmynnten ersattes av ”nytt och fullgodt mynt.”⁴ Och han har del i äran av tillkomsten av 1734 års lag, vilket var kulmen på ett långt skridet juridiskt arbete. Men just det året blev han i riddarhuset berövad marskalkstaven och tronföljdskriget i Polen bröt ut. Horn avstyrde svenskt krigsdeltagande rent formellt, men cirka 200 svenska officerare lär ändå ha försvarat Danzig medan Frankrike vann över Österrike. I den här röran föddes Hattpartiet som 1738 manövrerade bort Horn ur politiken och ledde Sverige in i ett idiotiskt krig.

Hattarna och Mössorna

Hattpartiet är det första riktiga partiet i organisatorisk mening. Det uppstod främst ur de krigsrevanschsugna adelskretsarna. Och de fick sitt krig, 1741–1742, med resultatet att Ryssland ockuperade större delen av Finland och att några av partimedlemmarna avrättades. Generalen Lewenhaupt halshöggs vid Norrtull 1743 och generallöjtnanten von Buddenbrock blev också ett huvud kortare.

Sverige kapitulerade den 9 augusti 1742 och Horn slapp höra den nyheten eftersom han dog i april det året. Sverige återfick dock större delen av Finland i en gest från tsaritsan Elisabet, genom att underkasta sig kravet att hennes holstein-

³ Ibid. Sidan 35.

⁴ Ibid. Sidan 36.

gottorpske gunstling Adolf Fredrik skulle bli svensk kronprins. Vid freden i Åbo 1743 avträdde Sverige södra Karelen och städerna Villmanstrand, Fredrikshamn och södra delen av Kymmenegårds och Nyslotts län med fästningen Olofsborg.

Och... precis som Arvid Horn blev hatad av ett antal personer efter freden i Nystad blev hattarna i sin tur hatade efter freden i Åbo av ett antal andra personer. Några av dessa hatare hade redan mellan riksdagarna 1738–1740 grundat partiet Mössorna, och de växte till sig rejält efter 1743. En första politisk skiljelinje mellan de två partierna skulle därför kunna vara att det ena partiet var krigiskt och det andra fredligt. Men så icke. För efter krigskatastrofen blev även hattarna fredliga.

De två partierna kunde dock bråka med varandra om hur freden bäst kunde tryggas, och det satte de igång med att göra, med liv och lust. Hattarna ville säkra freden genom fördjupade förbindelser med Frankrike medan Mössorna ville säkra freden med hjälp av Ryssland. Och det märkligaste med detta är kanske inte att det yngre partiet företrädde en linje som kunde betraktas som landsförrädisk, utan att det äldre partiet plötsligt kopierade den hornska politik som det själv hade bildats i opposition mot. Men de plussade också på med en rejäl förbättring. Horn hade ju underlåtit att satsa på upprustning av försvaret. Det satsade nu Hattarna på. Pengar investerades i armén, flottan och fästningar i Finland inklusive grundandet av Sveaborg 1748. Och Hattarna lyckades mestadels kontrollera den politiska makten, så under 1750-talet ansågs Hattpartiet av många vara ”den nationella fredspolitikens och den fria författningens värn”.⁵

Under åren 1746–47 ägde en partistrid rum där Mössornas ryska kontakter påtalades och kritiserades. Dessa kontakter hade inte stöd inom Mössornas djupare led, varför partiet imploderade och massivt förlorade medlemmar till Hattpartiet. Man kan se det som att landsförräderi inte var en väg att uppnå, eller förankra, bred popularitet. Visserligen kom folk väl ihåg att Hattarnas krigspolitik hade varit katastrofal, men de insåg också att Hattarna hade tagit sitt förnuft till fånga och nu tryggade freden genom en duglig försvarspolitik.

Nästa gång Mössorna dök upp som

⁵ Ibid. Sidan 62.

”ett verkligt parti” var vid 1755 års riksdag, men det är först från 1760 som det kan anses som ”färdigbildat”.⁶ I denna reinkarnation var Mössorna främst ett ekonomiskt inriktat parti, som hade en liberal agenda. Hattarna hade vurmat för merkantilismen med inslag av starkare protektionism, vilket naturligt ledde till sämre statsförvaltning på sikt.

Det fungerar ofta så med tullar och liknande regleringar att först ser man inkomsterna och senare ser man kostnaderna. I Frankrike fanns fysiokraterna, där François Quesnay med artiklar och böcker under åren 1756–1759 lade grunden för denna liberala tankeinriktning. Det fanns både hattar och mössor som påverkades av detta, så den liberala trenden för friare ekonomi och för yttrandefrihet var allmän, men Hattarna förknippades med den politik de redan hade fört.

Mössorna införde Tryckfrihetsförordningen 1766, som då var internationellt unik. Den bör därför erkännas som ett av de finaste inslagen i vårt lands historia. Men tyvärr hade partiet återigen allierat sig med Ryssland. Katarina II var ny tsaritsa från 1762 efter att hon först sett till att hennes man Peter III blev mördad. Hennes maktbegär resulterade i att Mössornas politik i slutet av 1760-talet dirigerades av Rysslands minister (ambassadör) i Stockholm.

Mössorna framstod likväl som det mest demokratiskt sinnade partiet. En skiljelinje mellan dem och Hattarna var att Hattarna gillade att dra ärenden i hemlighet i det Sekreta utskottet, som de ofta basade över, medan Mössorna omhuldade offentlighetsprincipen. Så, redan vid den tiden fanns två viktiga principer som vi känner igen i dagens svenska statsförvaltning, både offentlighetsprincipen och sekretessprincipen. En Mössregering störtades 1769 efter missnöje med att den ekonomiska liberaliseringstakten varit för snabb. Men de var åter i majoritet 1771 och under 1772 syntes de ha regeringsframtiden för sig, intill dess plötsligt en kunglig statskupp gjorde slut på hela frihetstiden.

Innan dess bildades även ett tredje parti som hette Hovpartiet, och som en kort tid fick makt i allians med Hattarna.

Mutsystemet

Vid lantmarskalksvalen 1755, då Axel von Fersen den äldre valdes för första gången,⁷ Ibid. Sidorna 76 och 77.

fanns över 1000 personer närvarande och röstade, vilket var ett rekordstort antal. Lantmarskalken var talman vid adelns möten i Riksdagen. Ett mer normalt antal kunde variera mellan till exempel 300 och 600 personer. Adelsätter hade oftast en röst vardera och det fanns gott om fattiga adelsmän i riket, inte minst i Finland, som kunde fraktas in till Stockholm för att rösta när så behövdes. Det gick åt partipengar för både mutor och underhåll, och ryska och franska intressenter skickade pengar till Stockholm för ändamålet. Även England deltog i detta. ”1746 inlämnade general Staël till ryska ministern v. Korff en lista på mössornas styrka hos adeln, som han uppger till 534 något så när säkra anhängare, av vilka dock 300 saknade medel att leva i huvudstaden och kommit mot försäkran om underhåll.”⁷ När ett parti hade övertaget med antalet inlussade röstberättigade, så jobbade det andra partiet energiskt med att hänskjuta beslutsfattandet. Då blev det dyrare och svårare att hålla kvar fattigadeln i Stockholm. Så det blev mycket taktik, drag och motdrag. ”En vanlig fint var att skicka bort stora skaror för att narra motpartiet till detsamma, men sedan helt plötsligt genom hemliga order inkalla dem igen.”⁸ Detta förutsatte en orderstruktur av cell-liknande karaktär. Det i sin tur påverkade utvecklingen av partiorganisationerna. I partiledningarna fanns konseljer (förtroenderåd) med sju eller fler prominenta personer, som parti- chefer. De kunde tillhöra riksdagen eller rådet [regeringen], men också stå utanför båda. Under konseljerna fanns chefer eller anförare, en eller flera för vardera av de fyra riksdagsstånden, och under dem ett antal aktörer eller operatörer. Dessa ”hade var sin rote av partimedlemmar att hålla reda på och underrätta om allt, vad de behövde veta, på vad sätt de skulle votera, i vilken ordning talarna skulle begära ordet och så vidare”.⁹

En sidoverksamhet i partiarbetet var klubbväsendet. Här fick partimedlemmar mat, dryck och umgänge. De bäst skötta klubbarna lyckades värva medlemmar från de andra partierna. Pengarna kom ofta från utländska intressenter. Hela skalan av övertalningsmedel användes, från festligheter och mutor, till hot, våld och tortyr. I riksdagen förekom slagsmål, tu-

⁷ Ibid. Sidan 117.

⁸ Ibid. Sidan 118.

⁹ Ibid. Sidan 119.

mult och handgemäng. I protokollet kunde detta omnämnas nedtonat som för den 22 december 1746: ”Någon rörelse och oordning yppades på bänken, där herr Mannercrantz satt”.¹⁰ I diplomaters skrivelser kunde man senare läsa vad som verkligen hände, att tre grupper stormande anföll varandra, och att ett av gängen försökte slänga ut herr Mannercrantz genom ett fönster. Sådana händelser var inte ovanliga, och ibland kunde det ta timmar att lugna ner en församling. Våldscincidenter förekom inom alla stånden, även inom de lugnare ofrälse. Vid ett tillfälle avbröts ett slagsmål i bondeståndet av en psalmsång, som någon tog upp och flera stämde in i, och fortsatte sedan när psalmsången var klar.

1738 är första året då månadsunderhåll omtalas, i en depesch av franska sändebudet. Det gällde ett antal fattiga finska adelsmän. Sedan upphörde aldrig detta bruk. Någorlunda fasta taxor utvecklades. 1771 var det 200 daler silvermynt per månad för en vanlig adelsman, 200 för en borgare, 100 för en präst och 66,33 för en bonde.¹¹ Utöver underhållet utbetalades respengar. Pengarna togs från partikassorna och dessa fylldes till stor del upp av ryska och franska samt även av engelska och danska diplomater. Därtill kom fullmaktsköpen för personer som inte kom till riksdagen, inklusive blancofullmakter. Från början var priset några hundra daler. 1771 var genomsnittspriset 1.000 daler silvermynt. Vid mer prekära uppköp låg genomsnittspriserna på 3-4.000 daler. De nämnda klubbarnas verksamhet kostade också en hel del, och så också deras operatörer.

Fullmakterna fick ofta köpas upp flera gånger. När det handlade om partisvek så steg beloppen rejält. Det hände att det betalades flera gånger för samma fullmakt utan att man ens i förväg visste säkert hur röstandet skulle utfalla.

Visst stoppade både utländska diplomater och partimän pengar i de egna fickorna, men flera av räkenskaperna finns det korsreferenser för, som till exempel när diplomater som samarbetade skrev räkenskaper för de egna ländernas del.

”Vid 1743 års tronföljareval använde

¹⁰ Ibid. Sidan 120.

¹¹ Ibid. Sidan 126-127. Dagslönen för en grov arbetare var 1770 cirka 1 d s m.

Arvid Horn var frihetstidens ledande politiker. Målning av Lorens Pasch den äldre (Wikimedia).

Frankrike omkring en miljon d. s. m. [daler silvermynt] för sin kandidat, Danmark satsade trots sin fattigdom ungefär detsamma för sitt kronprinsval, båda förgäves. Vid den svåra partikampen 1746 utgav Frankrike nära 350.000 d. s. m., Ryssland och England omkring 275.000. Från 1765 inkastades ånyo av Katarina II de ryska pengarna i partikampen, och det var nu korruptionen tog sin största utsträckning. Frankrike sökte förgäves stödja det sönderfallande Hattpartiet med omkring 2 miljoner daler. England, Ryssland och Danmark offrade på mössornas seger 3 miljoner. 1769 gick totalsumman för alla de utländska makternas bidrag till omkring 5,5 miljoner d. s. m. 1771 utgav Ryssland ensamt 1,5 miljon med resultatet, att dess minister härskade i Sverige såsom dess verkliga monark, efter vars vink det rådande partiet avgjorde landets viktigaste yttre och inre frågor.”¹²

Nu och då

Vad kan vi dra för lärdomar av det som var bra respektive dåligt i frihetstidens politik? En sak är att både yttrandefriheten och offentlighetsprincipen är viktiga. Vi har ett stort behov av fria medier och av kritisk journalistik, och det är viktigt att riksdagsarbetet – åtminstone det slutgiltiga beslutsfattandet – föregår öppet

¹² Ibid. Sidorna 129-130.

och redovisas. En annan sak – och detta må låta väldigt banalt, enkelt och självklart, men det måste likväl påpekas – är att det är viktigt att antalet riksdagsledamöter är ett definitivt antal, inte fluktuerande. Om det här låter allt för självklart så låt mig påminna om Jämviktsriksdagen eller Lotteririksdagen där vi fick problem med regeringsbildningen eftersom de två blocken hade ett lika stort antal ledamöter. Det löstes visserligen på ett fint sätt och ledamotsantalet ändrades därefter till ett udda nummer. Men, innan 1973 så var alltså detta inte en självklarhet. Vi behövde lära oss en läxa och uppleva en betungande politisk erfarenhet.

En tredje sak är att varje vanlig riksdagsledamot bör ha en lika hög anständig grundlön, och övriga förmåner och pensioner, betalat av staten, inte från partikassor.

Men hur är det med vår sårbarhet för politiska mutor idag? Vad med partistödet och andra politiskt inriktade bidrag... utgör inte dessa pengar ett slags mutsystem? Vad med tillsättningar av reträttposter som ambassadörer och landshövdingar? Eller möjligt fiffel med representationskonton, reseersättningar, övernattningslägenheter etcetera. Vad med utsattheten för mutor vid offentlig upphandling eller vid exportofferter för svenska vapensystem etcetera? Självklart är vi sårbara. Och vi vet dessutom att inflytandeagenter har opererat i vårt land med politiker som måltavlor. Vårt bästa försvar här, fränsett underrättelse-tjänsterna, är de fria medierna. Om *Dagens Nyheter* inte hade uppmärksammat Transportstyrelsens outsourcing av register, skulle vi då ha fått en ny lagskrivning som ger SÄPO rätt att stoppa sådana upphandlingar? Jag tvivlar på det. Jag tror att mediernas insatser är omistliga. Men de är ju också själva sårbara. Så hur farligt är inte presstödet? Och är det inte en smula sjukt att vi har en statstelevision som påstår sig vara ”oberoende” och som hävdar sitt existensberättigande utifrån detta lilla slagord? För det enda som statstelevisionen är ”oberoende” ifrån är ju från konsumenternas kontroll. Ingen av oss vanliga medborgare som tvingas betala för den statliga skräpkulturen har ett jota att säga till om. Så, var det egentligen bättre eller sämre förr?

(fortsättning på nästa sida)

Kampen mot islam och islamism

Det var efter attackerna mot World Trade Center i New York och försvarshögkvarteret Pentagon den 9 september 2001 som USAs president George W. Bush proklamerade Kriget mot terrorn. Kampen mot den så kallade islamistiska terrorismen kan dock noga taget sägas ha inletts redan med islams grundare, Muhammeds, födelse år 570.

Muhammed bin Abdullah sägs ha varit född i Mekka i det nuvarande SaudiArabien år 570. Han var först verksam som kameldrivare och handelsman men utvecklades till att bli en religiös, militär och politisk ledargestalt som enade stammarna på den Arabiska halvön.¹

När Muhammed var runt 40 år gammal fick han enligt traditionen av ärkeängeln Gabriel sina första andliga uppenbarelser, som av hävd ligger till grund för Koranen. Inom islam anses Muhammed vara den siste profeten efter Jesus, som islam betraktar som en viktig profetgestalt.

Muhammed avled i Medina år 632 efter att, med avstamp i slaget vid Badr den 17 mars 624 då Muhammeds monoteistiska styrkor besegrade Mekkas polyteistiska trupper, ha inletts fler än 27 blodiga fälttåg och räder mot bland andra judar och kristna.²

¹ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Muhammed>

² https://sv.wikipedia.org/wiki/Slaget_vid_Badr

Jag vill hävda både ock. För det är faktiskt mycket som är värre nu. Exempelvis att nästan bara socialistiska fackorganisationer, som finansierar S-partiet med medlemspengar, får lov att teckna gruppavtal. (Kollektivavtal kallas det enligt lagen, som endast tillåter en enda facklig organisation att teckna ett sådant avtal per arbetsplats, och att avtalet dessutom skall gälla för var och en som inte är medlem i den socialistiska organisationen.) Och hur illabådande är det inte att staten som äger 37,3 procent av Telia nu genom detta bolag blir ägare till TV4? Enligt *Dagens Industri* blir staten i och med Telias köp av TV4 och C-More "landets största medieaktör". Den tidigare TV4-VD:n Jan Scherman skrev en debattartikel i *Aftonbladet*. Han ställde frågan: "Hur stort ska SvT, SR och UR få vara när staten också har TV4?" Och han svarade själv: "Oro är bara förnamnet."

Ja, den politiska korruptionen i vår egen tid är knappast mindre än vad den var un-

Karl Martell stoppade saracenerna

Emedan Muhammed trots sammanlagt elva hustrur inte hade förmått producera någon manlig avkomma tog andra personer i hans omgivning över hans ledarskap. Under ledning av dessa lyckades muslimska arméer på mindre än 100 år

tommy.hansson
@contra.nu

erövrade Syrien, Irak, Jerusalem, Persien, Sudan och Nordafrika. Inbrytningar gjordes även i Asien, delar av Indien, Afghanistan, Kina, Indonesien och Filipinerna.

Under 711–713 invaderade muslimska

der Frihetstiden. Den största skillnaden är att elefanterna i rummet är större nu. De har blivit så stora och "normala" att vi ofta inte alls tänker på dem i form av det korrupta fördärv som de faktiskt utgör.

Sverige och omvärlden

Den allmänna rösträtten är idag en fundamental självklarhet som skiljer nutidspolitiken rejält från vilket som helst av alla de äldre systemen, samtidigt som det är en given princip i alla andra goda demokratier i världen. Därutöver finns det många olikheter mellan de nutida parlamentariska systemen. Om vi jämför Sveriges demokrati med andra varianter i världen, så tycker jag personligen att vårt system är ett av de bästa. Långt ifrån perfekt, men mycket bra. Men här är det mycket som kan diskuteras. Exempelvis gillar jag fyraprocentsspärren som gör det svårare för nya partier att etablera sig i Riksdagen, och vi vet att en del äldre partier också kan trilla ur. Samtidigt för-

trupper av moriskt ursprung Spanien från Nordafrika och lade därmed grunden till det muslimska riket Al-Andalus som ägde bestånd ända till 1492, det år då Christopher Columbus anlände till Amerika.³

Muslimerna, eller saracenerna som de ofta benämndes, var emellertid inte nöjda med sina besittningar på den Iberiska halvön utan planerade även att expandera in i västra Europa. Genom att gå segrande ur slaget vid Poitiers i den centrala delen av Frankrike kunde dock merovingerkövdingen Karl Martell (Charles Martel), "Hammaren", sätta stopp för den tilltänkta expansionen. Martell titulerades rikshovmästare (major domus) i dåtidens Franskiska rike och var farfar till Karl den store.⁴

Det historiskt mest uppmärksammade

³ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Al-Andalus>

⁴ <https://tommyhansson.wordpress.com/2015/01/16/je-suis-charlie-martel-nagot-om-muslimernas-betvingare/>

står jag argumenten mot denna spärr. En av nackdelarna med den är att det inbjuder till taktikröstning. En annan att stora grupper kan skrämmas från att rösta på ett parti de egentligen gillar. En tredje att man kan anse att demokratin urholkas om stora röstgrupper inte alls blir representerade i Riksdagen. Så, min åsikt i denna fråga är definitivt inte självklar. Jag kan bara säga att jag gillar förutsebarheten och det lugnare läget som spärrer ger upphov till. Det blir större möjligheter att bilda stabila regeringsmajoriteter, eller starka och stora regeringsminoriteter, med denna spärr än utan. Det finns länder som har haft flera tiotals partier i sina parlament, och det är för rörigt för min smak.

Vad tycker du? Om du läser detta innan den 21 februari, så kan du gå in på Contras sajt och rösta i veckans läsarförfråga. Bör fyraprocentsspärren avskaffas eller behållas?

Inte mycket återstår i dag av korsriddarborgen i Akko (Acre) vid kusten mot Medelhavet. Borgen höll stånd mot muslimerna till 1290. Foto: Tommy Hansson

avsnittet i kampen mot islam och islamism handlar om korstågen. Totalt anordnades nio av kyrkan auktoriserade större och en hel radda mindre korståg – det första inleddes 1096 och det sista 1271.

De nio korstågen

Om upprinnelsen till korstågen skriver Joseph Francois Michaud (1767–1839), ledamot av den franska akademien, följande i sin klassiska bok *Korstågen* med 100 helsidesillustrationer av Gustave Doré (sidan 24):

”Andra olyckor drabbade emellertid kristendomens bekännare i Palestina. De förbjöds att fira gudstjänst, de flesta kyrkorna byggdes om till stall, och Den heliga gravens kyrka blev fullständigt raserad. Många kristna jagades ut ur Jerusalem och utbredde sig i alla länder i Orienten.”⁵

Saracenernas angrepp på kristna i Det heliga landet och kristna pilgrimer på väg dit ledde till att en kraftfull opinion uppkom inom kristenheten: någonting måste göras åt detta. Det utmynnade i att påven Urban II vid kyrkomötet i franska Cler-

mont den 27 november 1095 proklamerade ett kombinerat pilgrims- och fälttåg.

Korstågen, som huvudsakligen gick till Levanten och Egypten, var avsedda att bekämpa vad som uppfattades som kyrkans fiender och med det specifika målet att befria Jerusalem och Det heliga landet från islamsk överhöghet. De var en kombination av pilgrimsfärder och av Gud genom påven sanktionerade heliga krig. Deltagande i korstågen ansågs vara en form av botgöring och den som stupade räknades som martyrer.

Saladin och Rikard Lejonhjärta

År 638 hade det islamiska kalifatet utökat sin makt till att omfatta Jerusalem. Staden erövrades 1099 av korsriddarna, vilka anställde blodiga massakrer på stora delar av den judiska och muslimska befolkningen. Invånarantalet sjönk nu från 70 000 till 30 000.

Ett resultat av de kristnas erövring av Jerusalem blev inrättandet av konungariket Jerusalem med Gottfrid av Bouillon, som själv föredrog titeln Den heliga gravens beskyddare, som förste konung. Riket sträckte sig från Beirut i norr till Gaza i söder. Knappt 100 år senare, 1187, återtog Jerusalem av Saladin (Salah ad-Din Yusuf ibn Ayyub), som var av kurdisk

härkomst och sultan av Egypten. Han gav upphov till dynastin ayyubiderna⁶.

Saladins främste motståndare var konung Rikard I Lejonhjärta av ätten Plantagenet från Normandie, som spelar en betydande roll i sir Walter Scotts berömda roman om korsriddaren Ivanhoe (1820).⁷

Det nionde och sista korståget startade 1271 och leddes av konung Edward I av England. Korsfararhären försvarade Konungariket Jerusalems huvudstad Acre (Akko), beläget i vad som är dagens norra Israel. Akko, som anses ha minst 5000 år gamla anor, har historiskt kallats ”nyckeln till Palestina” på grund av sitt strategiska läge på en udde som sticker ut i Medelhavet.⁸

Acre hade 1104 erövrats av korsfararhären men hade 1187 återtagits av Saladin. 1191 återerövrades staden och fästningen av en korsfararhär under ledning av Rikard Lejonhjärta men erövrades 1290 av en muslimsk armé under ledning av sultanen av Egypten, som brände ner den till grunden. De korsriddare i Johanniterorden som fanns på platsen tvingades fly till Cypern. Därmed var såväl Konungariket Jerusalems som korstågens saga all.

Även svenska arméer har under 1100- och 1200-talen bedrivit något som kanske kan kallas korståg i österled med målsättningen att med vapenmakt tvinga de hedniska stammarna i Finland och Baltikum att omvända sig till kristendomen.⁹

Ingen ”fredens religion”

Islam kallas ibland av dess anhängare och aningslösa västerlänningar för ”fredens religion”, vilket är så långt från sanningen man rimligen kan komma eftersom så gott som alla islams landvinningar gjorts med svärdet i hand.

Paul Moorcraft skriver på följande sätt om Muhammed på sidan 26 i sin insiktsfulla bok *Kampen mot islamistisk terrorism*:¹⁰

”Muhammed var inte någon fredsmäklare. Han inspirerade den mest dramatiska militära expansionen i världshistorien. De mongoliska horderna var inledningsvis kanske mer blodtörstiga och framgångs-

⁶ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Saladin>

⁷ <https://www.so-rummet.se/kategorier/rikard-lejonhjarta>

⁸ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Akko>

⁹ https://sv.wikipedia.org/wiki/De_svenska_korst%C3%A5gen

¹⁰ SMB förlag 2018, originalet 2015, 206 sidor.

⁵ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Korst%C3%A5g>

rika, men den islamiska erövringen av Arabien och imperiets häpnadsväckande expansion från Pyrenéerna till Kina måste ha utgjort ett obestridligt bevis för Guds välsignelser åt de muslimska krigarna och erövrarna.¹¹

Moorcraft påpekar att mongolernas valde sedan länge befinner sig på historiens soptipp, medan islam i de flesta av de erövrade områdena fortfarande utgör den styrande religionen och kulturen, och det språk som dominerar är arabiska. Det måste också understrykas att ingenstans där islam är den ledande religionen har något demokratiskt och frihetligt samhällssystem kunnat upprättas. Andra religioner och deras beämnare, i första hand kristna och judar, förföljs ofta obarmhärtigt.¹¹

Svidande muslimska nederlag

Från slutet av korstågen i form av Acres fall 1290 fram till våra dagar har det muslimska erövringståget fortsatt på olika sätt. 1308 upprättades det Ottomanska (Osmanska) riket av sultanen Othman (Osman) I. 1389 besegrade ottomanska styrkor i slaget på Trastfältet i Kosovo serber och ungrare vilket resulterade i att delar av Balkan och östra Europa ockuperades.

1453 erövrades det kristna östromerska rikets huvudstad Konstantinopel av ottomanerna och fick namnet Istanbul. Därmed föll det bysantinska riket (Bysans) till islam. 1463 erövrades Bosnien.

De islamiska stridskrafterna tvingades dock också inregistrera svidande nederlag. 1571 besegrade en kombinerad påvlig, spansk, maltesisk och veneziansk flottstyrka i grunden en mycket större men tekniskt underlägsen ottomansk flotta vid den grekiska staden Lepanto (Naupaktos). 10 000 kristna galärslavar befriades. Ottomanernas flotta återuppbyggdes dock snart och kunde fortsätta sina slavräder under hela 1600-talet. Gatan Via Lepanto i Rom påminner om slaget.¹²

Det mest förödande nederlaget råkade emellertid de ottomanska styrkorna ut för i slaget vid Wien i september 1683. En jättehär på 200 000 man med soldater

¹¹ Enligt Koranen ska tvärtom kristna och judar ("bokens folk") behandlas bättre än andra icke-muslimer. Tillämpningen idag är snarast den motsatta.

¹² https://sv.wikipedia.org/wiki/Slaget_vid_Lepanto

från Turkiet och dess vasallstater Bosnien, Ungern, Serbien, Albanien, Grekland och Krim belägrade den österrikiska huvudstaden Wien mellan maj och september nämnda år.¹³

Wien kunde räddas sedan Polens kung Johan III Sobieski i september kommit till undsättning med en här om 70 000 man. Det som fällde avgörandet var att polackerna genomförde den största kavallerichocken i Europas historia involverande 20 000 ryttare med en spjutspets bestående av 3000 lansjägere. Det medförde att den ottomanska hären skingrades och flydde i vild panik. Vid den efterföljande freden i Karlowitz tvingades Ottomanska riket överlämna Ungern, Transsylvanien och Slavonien till Österrike.

Konflikten Israel–"Palestina"

Det sönderfallande Ottomanska imperiet, som länge hade kallats "Europas sjuke man", upplöstes slutligen 1922 som en följd av nederlaget i Första världskriget. Dessförinnan hade i den så kallade Balfour-deklarationen – uppkallad efter den brittiske utrikesministern Arthur James Balfour – 1917 föranstaltats om att ett judiskt nationalhem skulle upprättas i det brittiska mandatet Palestina.¹⁴

Staten Israel utropades av det israeliska Arbetarpartiets ledare David Ben Gurion som självständig stat i enlighet med FN:s delningsplan den 14 maj 1948. Dagen efter gick ett antal arabstater, vilka avvisat delningsplanen, till ett förenat angrepp mot den judiska staten. Kriget 1948–49, som skulle följas av ytterligare krig och kriser med arabiska och israeliska intressen på spel, slutade emellertid med ett svidande nederlag för araberna/muslimerna.

I slutfasen av kriget lade Transjordanien (senare Jordanien) egenmäktigt beslag på de traditionella judiska områdena Judéen och Samarien på Jordanflodens västra sida ("Västbanken"), områden vilka annekterades av Israel efter Sexdagarskriget 1967 som slöt med en förkrossande seger för Israel. Palestinaaraberna har därefter i propagandan felaktigt hävdats att de egentligen har rätt att förfoga över Västbanken.

Konflikten mellan Israel och "Pales-

¹³ https://sv.wikipedia.org/wiki/Slaget_vid_Wien

¹⁴ [https://sv.wikipedia.org/wiki/Balfourdeklarationen_\(1917\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Balfourdeklarationen_(1917))

tina", som aldrig varit någon självständig statsbildning, fortsätter att spela en viktig roll i den muslimska/arabiska propagandan. Den används mest som en ursäkt för väst- och demokratifientliga muslimska diktaturer – främst Iran – att fortsätta gräva ner sig i skyttegravarna. Dock bör framhållas att Israel bedrivit en förhållandevis framgångsrik diplomati visavi arabvärlden och i dag har fungerande relationer med icke minst en strategisk nyckelmakt som Saudiarabien.¹⁵

Khomeinis revolution i Iran

Startskottet för aggressiv och terrorbenägen islamism kom med revolutionen i Iran 1979. USAs president Jimmy Carter hade av opportunistiska skäl övergivit USAs mångåriga allierade, shah Reza Pahlavi, vilket lämnade fältet fritt för Khomeini och hans shiamuslimska anhang av fanatiska mullor.

Iran har därefter utgjort ett internationellt nav för fanatism, jihadism och islamism med omfattande stöd till exempelvis Hezbollah i Libanon och Hamas i Gaza, samtidigt som homosexuella hängs och kvinnor anklagade för äktenskapsbrott stenas i enlighet med sharialagarna.¹⁶

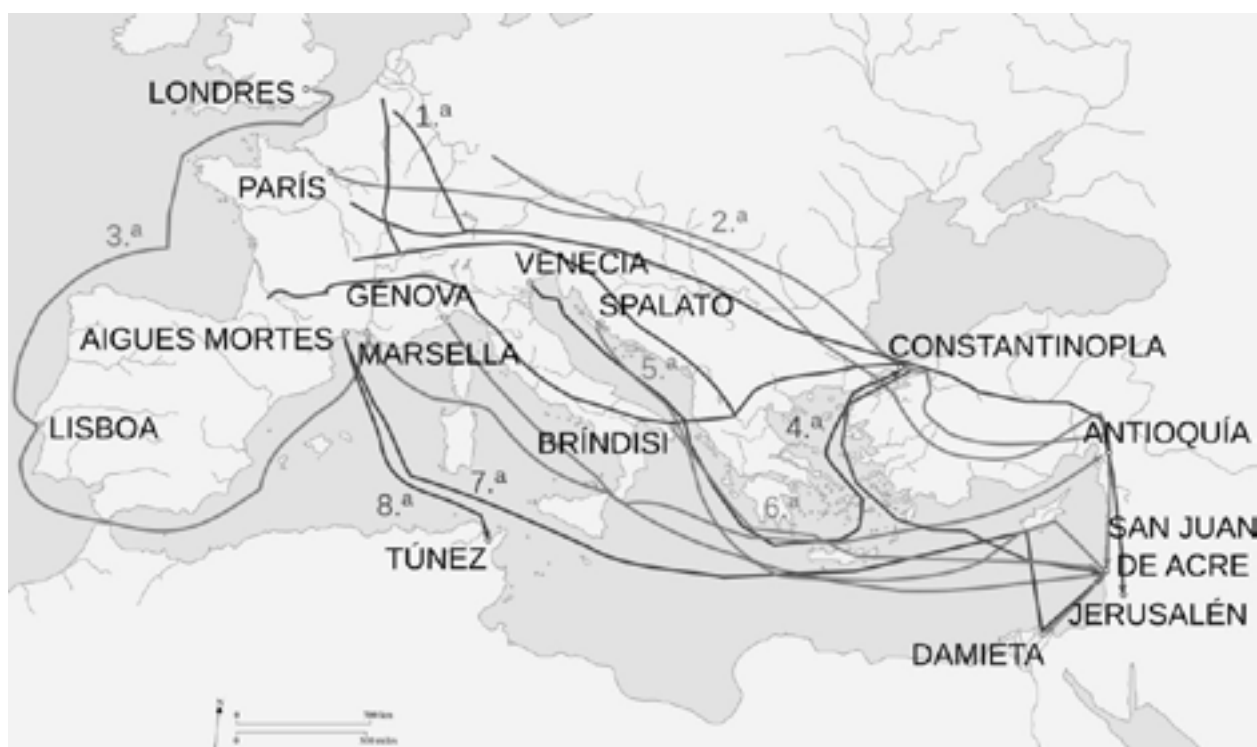
1989 tvingades Sovjetunionen med svansen mellan benen dra sig tillbaka från Afghanistan efter att under en tioårsperiod ha misslyckats med att ta kontroll över landet. Gerillakrigarna i det så kallade mujaheddin, som under konflikten aktivt understöts av de amerikanska Reagan-administrationerna, utgjorde en bas för den kommande islamistiska terrorismen riktad mot väst.

Under perioden fram till den 11 september 2001 skedde under 1980- och 1990-talen en rad mer eller mindre uppmärksammade terrorattacker såsom angreppet mot USAs ambassad i Beirut 1983, då 63 personer omkom. Senare samma år dog 299 personer när amerikanska och franska militärförläggningar bombades i samma stad. Vidare spelade jihadister från i stort sett världens alla hörn en synnerligen aktiv roll under kriget i det forna Jugoslavien 1991–95. 1999 inledde islamister terrorverksamhet i Tjetjenien.

¹⁵ <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-5269451,00.html>

¹⁶ <https://tommyhansson.wordpress.com/2014/10/13/khomeini-den-moderna-islamistterrorns-fader-hjalptes-fram-av-carter/>

Karta över korstågen för att befria det heliga landet från muslimska ockupanter.

Krig mot al-Qaida, Afghanistan och Irak

Al-Qaida blev synonymt med islamistisk terrorism då två kapade flygplan ramade World Trade Centers tvillingtorn i New York den 11 september 2001. Närmare 3000 människor dog. Ytterligare ett plan angrep en flygel i försvarshögkvarteret Pentagon varvid 125 människor i byggnaden och de 64 passagerarna dog. Ett fjärde plan kraschade på öppen mark i Pennsylvania, av allt att döma sedan passagerarna lyckats övermanna terroristerna.¹⁷

De groteska terrordåden den 11 september 2001 blev startskottet för en kedja av händelser. President George W. Bush förklarade samma år krig mot Afghanistan och amerikanska trupper gjorde lika frenetiska som fruktlösa försök att spåra upp al-Qaida-ledaren Usama bin Ladin. Usama spårades slutligen upp och sköts till döds av en enhet amerikanska elitsoldater (Navy Seals) i Abbottabad i Pakistan. Den soldat som avfyrade de dödande skotten heter Rob O'Neill.¹⁸

Två år senare angreps Irak, men nu

hade de amerikanska styrkorna bättre lycka – åtminstone när det gällde att spåra upp Iraks galne diktator Saddam Hussein. Denne ställdes inför rätta, dömdes till döden och avrättades genom hängning den 30 december 2006. Kriget som helhet blev dock klart fiaskobetonat – några massförstörelsevapen hittades inte – och gav snarare en skjuts framåt åt terrororganisationen Islamiska staten (IS), även kallad Kalifatet, ISIS, ISIL och Daesh.

Islamiska staten har jagats bort

IS har sedan det bildades av tidigare al-Qaida-medlemmar 2004 genomfört otaliga ytterst grymma och bestialiska terrordåd; bland annat har västerländska biståndsarbetare halshuggits och tillfångatagna fiender bränts levande.

IS målsättning är att utifrån en fundamentalistisk tolkning av en wahhabistisk doktrin av den sunniislamiska inriktningen upprätta ett världsomspännande kalifat. Rörelsens samlande gestalt var shejk Abu Bakr al-Baghdadi, vilken sannolikt dödades vid ett ryskt flyganfall mot utkanterna av IS-fästet Raqqa i Syrien i maj 2017. IS har understötts frikostigt av Saudiarabien och andra rika sunnimuslimska arabstater.¹⁹

Paul Moorcraft framställer i sin bok *Kampen mot islamistisk terrorism* Islamiska staten som ett potent hot mot västvärlden, och när boken först publicerades 2015 såg det onekligen ut på det viset. Därefter har dock rörelsen jagats bort från tidigare starka fästena i Syrien och Irak. Kampen för kalifatet fortsätter dock i exempelvis Libyen, Afghanistan, Filipinerna och Västvärlden genom spektakulära terrordåd.

När uzbeken Rakhmat Akilov dödade fem oskyldiga personer och skadade många fler genom sin lastbilsattack på Drottninggatan i Stockholm den 7 april 2017 hävdade han att han agerat på order av IS, som dock officiellt inte påtagit sig ansvaret för dådet. Akilov dömdes till livstids fängelse och utvisning. Han avtjänar sitt straff på Kumlaanstalten.²⁰

IS har tappat mark, men det islamistiska och jihadistiska hotet mot demokratin och friheten består och är enligt SÄPO alltså fortfarande det främsta hotet mot vår säkerhet, samtidigt som samhället på olika sätt fortlöpande islamiseras. ☞

¹⁷<https://varldenshistoria.se/kriminalitet/terrorism/9-11-terrorattackerna-den-11-e-september-2001>

¹⁸<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/WLJXBj/rob-oneill-38-dodade-bin-ladin>

¹⁹<https://www.expressen.se/nyheter/is-ledaren-abu-bakr-al-baghdadi-ar-dod/>

²⁰ <https://www.expressen.se/nyheter/rakhmat-akilov-om-ordern-fran-is/>

Miljöister terroriserar bönder

Säkerhetspolisen lade för några år sedan ner kartläggningen av miljöistterrorister på grund av att Justitiedepartementet har hävdad att "djurrättsrörelsen inte riktar sina brott mot någon av demokratins grundläggande funktioner". Det är troligt att miljöister inom Miljöpartiet ligger bakom regeringens policy. Och nu ökar antalet övergrepp och mordhot mot bönder och deras barn.

I Västsverige har över 200 dåd utförts de tre senaste åren enligt en granskning av *Göteborgs-Posten*. Det handlar om intrång i bostäder, skadegörelse, telefonterror och grova mordhot. I flera fall har terroristerna haft barn som måltavlor. LRFs ordförande Palle Borgström hävdar att många inte har förstått hur allvarligt det här är. Han lämnade en lista med förslag till justitieministern Morgan Johansson i maj 2018, men ännu har inga åtgärder vidtagits mot våldet och hoten.

Contra påpekade i nummer 4 2018 att miljöister har tagit ett hårt grepp om Miljöpartiets program. I punkt 3.2. står detta: "Respekten för naturens mångfald är en grundvärdering i den gröna ideologin. Vi anser att allt levande har ett egenvärde oavsett dess nytta för människan." Och det upprepas i punkt 3.5.: "Alla djur har ett egenvärde oavsett deras nyttighet för människan." Så, de mänskliga rättigheterna har miljöisterna noll respekt för, närhelst de värderar ett eller flera andra djurs påstådda "rättigheter".

Polischefen i Skaraborg, Mats Bergström, berättar för tidningen *Metro* den 24 januari i år att polisen visserligen tidigare har varit framgångsrik med bekämpningen av djurrättsaktivism som övergår i brottslig handling, men att just nu går trenden åt fel håll. Det beror på att de till fängelsestraff dömda individerna har släppts och nu har kommit "igång rejält igen".

Brottskod saknas

Det finns än så länge ingen brottskod för djurrättsaktivism och det medför stora problem för polisen. Trots att man i Skaraborg har intensifierat det operativa ar-

betet så är möjligheterna små att stoppa de terrorister som i bevisföringen enbart kan knytas till mindre allvarliga brott som ofredande, skadegörelse och olaga intrång. Det lokala polisarbetet underlättas inte av att säkerhetspolisen helt och hållet har lagt ner kartläggningen av miljöistterrorismen.

Kaninuppfödaren Malin Sundmark har berättat för *Metro* om hur hon har hotats på Facebook. Under sommaren 2018 handlade det inledningsvis bara om falska och negativa recensioner. Men sedan blev det hot inklusive flera dödshot. I år har hon hotats med att hon ska slaktas, ätas upp och flås ihjäl. De som framför dessa hot kan anse sig ha en moralisk rätt att göra det, eftersom de likt Miljöpartiet likställer andra djurs liv med människors liv. Och om de andra djuren, i det här fallet kaniner, är fler till antalet än uppfödaren, så kan miljöisterna anse att ett människoliv väger lätt i sammanhanget och då finns risken att hoten förverkligas som terrorattacker. Terroristerna har också dykt upp vid Malin Sundmarks gård och

Filip Björner
filip.bjorner@
contra.nu

hem. De har gjort inbrott både i slakteriet och i butiken. De hade öppnat alla frysarna och de hade vridit på vattenkranarna i källaren och tömt den borrhade brunnen så det blev cirka 20 centimeter högt vatten på golvet i källaren. Brottplatsen förseddes dessutom med klistermärken från Animal Liberation Front och innehöll en uppmaning om att Malin Sundmark skulle stänga sin verksamhet. Utöver detta bedriver miljöisterna telefonterror, som förutom mot uppfödaren riktar sig mot hennes släktingar och vänner. Malin Sundmark sammanfattar det med att hon lever i skräck.

Centern bryr sig

Den 22 januari skrev *Göteborgs-Posten* om 32 svenska bönder som berättade om terrorism. Brotten mot dem och deras barn ökar. Det handlar om attacker med yxor, brandbomber och hot om att avrättas i trädgården. Men trots att en del av

terrorn utgör grova brott så läggs polis-anmälningarna systematiskt ner. De politiska signalerna från S och Miljöpartiet följs hela vägen, vilket gör att terrorn ökar. Centerpartister har däremot protesterat mot terrorn. Bland dem de unga riksdagspolitikerna Kristina Yngwe och Jonny Cato Hansson. Båda kräver att den nya lantbruksministern Jennie Nilssons (S) första uppdrag bör vara att ta tag i hoten, trakasserier och våldet mot lantbrukare från militanta djurrättsaktivister. Men varför ska S bry sig om detta, när kravet inte finns med i Jöken (Januariöverenskommelsen)? S regerar ju tillsammans med miljöisterna i Miljöpartiet.

Ett av kraven från Centerpartiet är att S ska se över lagen om olaga intrång och hemfridsbrott. Yngwe och Hansson påstår att: "Lagen är otydlig när det gäller trakasserier som sker på privat mark, såsom till exempel en bondgård, något som i dagsläget utnyttjas av djurrättsaktivister. Osäkerheten leder till att bönder inte säkert får den hjälp från rättsmyndigheterna som de har rätt till när de utsätts för demonstrationer på gården eller i nära anslutning till denna."

Den 23 januari avslöjade *Göteborgs-Posten* vidare att en så kallad "djurrättsgrupp" med namnet Djurfront sprider bombinstruktioner i en egen handbok avsedd för att utföra miljöistisk terrorism. Det är en terrorbrottsmanual om hur man kartlägger måltavlors familjer, tillverkar bomber och anlägger bränder.

LRF påpekar i *SvT* att mörkertalet är stort. Enligt Anders Drottja som är krisberedskapsansvarig för LRF, så beror det på att de flesta inte vill gå ut med sina namn eller för den delen anmäla. De är oroliga för att i så fall själva bli en framtida måltavla. De flesta offren vare sig orkar eller vågar gå ut med sina namn i offentligheten. En bonde, Mattias, säger till *Göteborgs-Posten* att det handlar om terrorism. "Det finns inget annat ord för det. När människor kommer och tänder eld på din gård. Där din fru och dina barn ligger och sover. Där du har alla dina djur, säger fårbonden Mattias, som fått sin gård nedbränd." Terrorism syftar till att få bönderna att stänga ner sin verksamhet. Kommer regeringen nu att ta offrens parti eller kommer miljöisterna i Miljöpartiet att fortsätta styra regeringspolitiken? 🐾

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Trafikverket försvårar snöröjning

82-åriga Lajla Ihrström riskerar att stå utan snöröjning under vintern. Detta sedan Trafikverkets underentreprenör inte längre vill ta sidouppdrag när de passerar med sin plogbil vid plogning av allmän väg. Detta då kraven på tidshållning har skärpts av Trafikverket.

En gammal människa isoleras i sitt hem. Det är farligt om polis, brandkår eller för den delen hemtjänst inte kan ta sig fram till människor bara för att dessa råkar bo på landsbygden, säger den centerpartistiska riksdagsledamoten Helena Lindahl. *(Västerbottens-Kuriren)*

Helena Lindahl röstade nej till Stefan Löfven

När det var statsministeromröstning i Riksdagen den 18 januari var det en enda riksdagsledamot som inte följde partilinjens, Helena Lindahl från Centerpartiet och Västerbotten. Helena Lindahl röstade nej. Hon är en av de riksdagsledamöter

som kryssats in av väljarna, hon fick 13,8 procent personkryss i riksdagsvalet (dock stod hon först på listan, så hon hade blivit invald även om hon inte fått några personkryss, 89 personer som blev inkryssade stod redan på valbar plats, de flesta med bara precis över 5 procent kryss). Helena Lindahl har därmed en starkare ställning än de ledamöter som bara är invalda på grund av sin listplacering. Riktigt stark ställning har de som kryssades in utan att stå på valbar plats på listan. Det gällde i 2018 års val bara fem personer, Leila Ali-Elmi (MP), Eskil Erlandsson (C), Maria Gardfjell (MP), Cecilia Widegren (M) och Rebecka Le Moine (MP).

Trängselskatt

Finska brandkårer översvämmas av trängselskatteavgifter från Stockholm. Det gäller brandbilar och brandkårens tjänstebilar i såväl Österbotten som Nyland (området kring Helsingfors). Österbottniska brandbilar besökte visserligen Sverige i samband med de stora skogsbränderna i somras. Men sedan dess har de hållit sig på hemmaplan. Det handlar om räkningar på några få euro, men alla får också hot om straffavgift på 500 kronor om de inte betalar i tid. Jaako Puukinen vid brandkåren i Gamlakarleby i Österbotten tänker betala räkningen privat ur

egen ficka. Som en tjänst för skattebetalarna. Han tänker på kostnaderna för att överklaga, för att bokföra ett belopp på 2 euro och sedan bokföra korrigeringen när beloppet kommer tillbaka. *(YLE)*

Tomträttsavgifter

En bostadsrättsförening i Göteborg fick nyligen meddelande om en höjning av tomträttsavgiften från 15.000 kronor till 210.000 kronor per år. Föreningen har tre medlemmar och en sammanlagd bostadsyta på 320 kvadratmeter. Kommunen har beräknat avgiften efter vad som skulle rymmas om man byggde ett höghus på tomten. När föreningen vände sig till kommunen framkom det att den kalkylerat med 1233 kvadratmeter, ett tolvvåningshus, istället för ett trevåningshus. Tomrätter innebär att kommunen äger marken och tar ut en avgift för att de som bor där ska få bygga hus och använda sig av husen. Avgiften räknas om vart tionde år. Sedan föreningen vänt sig till kommunen och klagat är de nu beredda att räkna om avgiften, som lär landa på 55.000 kronor, en höjning på 267 procent. Flertalet höjningar i Göteborg ligger mellan 100 och 250 procent. *(Göteborgs-Posten)*

P-böter mot provision

Den som drabbas av alltför nitiska parkeringsvakter misstänker ofta att vakterna arbetar på provision. Det är sällan fallet, men bolagen som tillhandahåller vakterna har ofta avtal som kräver ett minsta antal böter. På privat mark är avtalet ofta upplagt så att markägaren inte betalar något till det bolag som står för övervakningen, medan bolaget får behålla alla böter som drivs in. När det gäller kommunal mark gäller att om bolaget inte utfärdar tillräckligt många böter så går kontraktet vidare till ett annat bolag som utlovar mer böter (på kommunal mark tillfaller böterna kommunen). Hotet om en annan uppdragstagare förmedlas till de anställda, som får veta att om normen inte uppfylls så blir de av med jobbet. I Solna har den lokala entreprenören Nokas berättat för sina anställda att de riskerar att förlora jobbet om de inte bötfäller fler, det efter att stadsmiljöchefen i Solna, Andreas Evestedt, mejlat Nokas och klagat på att de utfärdat för få böter. Under sommaren hade de svårt att nå upp till normen 1,7 böter per arbetstimme. Lösningen blev att tillämpa reglerna hårdare, till exempel

att bötfälla den som står 9,7 meter från ett gathörn eller att stå och vänta på att tiden ska gå ut om det bara är några minuter kvar på betald parkeringstid, i hopp om att bilägaren ska vara försenad tillbaka.

Fritt fram för jakt på fildelare

Enligt inkassolagen behövs det tillstånd för att bedriva inkassoverksamhet och med inkassoåtgärd förstås i lagens första paragraf ”annan påtryckning på gäldenären än angivande av tid för betalning eller uppgift om att fordringen, om den inte betalas, kommer att överlämnas till någon annan för inkasso”. Den som jagar fildelare behöver dock inte ta så hårt på lagen. Advokatbyrån Njord har på uppdrag av flera rättighetsinnehavare skrivit till misstänkta fildelare att om de inte betalar 4.500 kronor kommer de driva ärendet till domstol. Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet för inkassofrågor, har nu fastställt att ett sådant kravbrev inte är en inkassoåtgärd och alltså inte tillståndspliktigt. Fritt fram att jaga fildelare alltså.

Karl Hedin

En av landets största privata skogsägare och välkänd kritiker av hysterin kring vargjakt häktades för ”jaktbrott” i höstas. Han satt häktad 31 dagar innan han släpptes. Något åtal har inte kommit och lär inte heller bli av. Trots enorma polisinsatser består ”bevisningen” av ett avlyssnat telefonsamtal mellan Hedin och hans syster, där Hedin på skoj talat om ”gråben”. Polisen utgick från att en varg skjutits på den korta tiden mellan telefonsamtalet och den tid då Hedin (som var jaktledare för älgjakten) dök upp på en lunchrestaurang. Polisen gick så långt att man utgick från att vargkadavret eldats upp och analyserade därför askan i ugnen till ett sågverk som ägdes av Hedin. Inga spår efter varg där dock.

Polisen har hänvisat till ett ”hemligt vittne” som anmält olaglig vargjakt och Hedin som misstänkt. Sedan Hedin släpptes och fått klart för sig vem det ”hemliga vittnet” var, blev det också klart att det var en kvinna som var invecklad i en svår separationstvist med en av Hedins jaktkamrater. Hon har nu tagit tillbaka sina anklagelser.

Den centrala enheten NOA har tidvis haft femton poliser inkopplade på det misstänkta jaktbrottet. Inte konstigt att det är så gott som fritt fram att skjuta

människor när alla resurser används för att jaga dem som man tror skjuter vargar. Till saken hör att Länsstyrelsen har någorlunda kontroll över hur många vargar som rör sig i området, och ingen har försvunnit under den aktuella tiden.

Redan 2016 började övervakningen av Hedin, troligen för att han deltagit på ”fel” sidan i vargdebatten.

(Jakt och jägare med flera källor)

Jagade jägare

Utanför Värnamo anmäldes till polisen att det hörts skott och att det rörde sig skumma män i området. Polisen hade rersurser och skickade ut fem patruller. De hittade snart vapnen och de skumma männen. Det visade sig vara rävjägare ute på traditionell rävjakt i julhelgen.

(SvT Jönköping)

”Mannen på gatan”

Inte så sällan intervjuar radio eller TV ”mannen på gatan”. Som av en händelse handlar det ofta om vänsteraktivister som är ”mannen på gatan”. Det berättar man inte om i programmen som sänds, men ofta är det någon som känner till vem som egentligen är ”mannen på gatan”. Näringslivets Medieinstitut har samlat på sig några exempel:

2019-01-10. SvT intervjuar läraren Maria Forsberg som berättar att våldet i skolan beror på bristande resurser. När hon inte är lärare är hon ordförande för Vänsterpartiet i Eskilstuna.

2019-01-09. TV ställer sig utanför ABF för att samla in synpunkter på den budget som antagits av Riksdagen. Mannen som intervjuas är projektledare på ABF.

2019-01-08. *Aktuellt* intervjuar folk på gatan vem de tror blir statsminister, en av de intervjuade, Jonathan Frylén, är kommunalpolitiker för V.

2018-09-11. SvT intervjuar mannen på gatan om skottlossning i Bagarmossen. Mannen presenteras som ”boende i Bagarmossen”, men är främst kanslichef för den starkt vänsterradikala organisationen ”Skiftet”.

Tipsa gärna Näringslivets medieinstitut om du vet något mer om en intervjuad ”mannen på gatan”, pamina.falck@näringslivets-medieinstitut.se

Stökigt i Miljöpartiet

År 2015 cirkulerade det uppgifter om att en tjänsteman vid Miljöpartiets riksdagskansli gick Rysslands ärenden. Han misstänktes också för sexuella trakasse-

rier. Han blev utfrysad, varnad av partiet, avskedad och fick sitt sociala liv förstört. Den utpekade tjänstemannen förnekade allt och hävdade att påståendena var påhittade av en kvinnlig riksdagsledamot, Pernilla Stålhammar, sedan de två avslutat ett förhållande. Tjänstemannen vände sig till gruppledarna i Riksdagen och partisekreteraren (nu nyutnämnda ministern Amanda Lind). Ingen av dessa var intresserade av att klara ut frågan utan skyddade den som var riksdagsledamot och lade munkavle på hela riksdagsgruppen. Sedan Aftonbladet börjat rota i saken fick Stålhammar i december 2017 sparken som utrikespolitisk talesperson för Miljöpartiet. Partisekreteraren Amanda Lind förklarade: ”Hon har framfört felaktiga påståenden, som saknat grund och som hon nu dragit tillbaka. Det är klart att det skadar förtroendet.” Nu ett drygt år senare har Pernilla Stålhammar dykt upp igen i Miljöpartiets minimala riksdagsgrupp, hon är statsrådsersättare för Per Bolund och ledamot i Socialutskottet.

(Rebecca Weidmo Uvells blogg)

Djurrättsaktivist uttalar sig i GP

Göteborgs-Posten har lyckats få en av de ledande inom extremistorganisationen Djurfront, Richii Klinsmeister, att uttala sig. Klinsmeister har varit aktiv i Miljöpartiet och dömts till fängelse för sina brott:

Förespråkar ni brottsliga aktioner? Om ja, till vilken gräns?

–Vi överväger alltid vad som gynnar kampen för djuren bäst. Bara för att något skulle vara olagligt innebär det inte automatiskt att det är fel.

Du har tidigare dömts till fängelse för trakasserier mot personer i minkindustrin. Ni skändade bland annat två gravar och lämnade yxor och brandbomber hos flera personer. Hur ser ni på det?

–Vi bestämde oss för att göra allt i vår makt för att stoppa det planerade koncentrationslägret för minkar.

Ångrar du dig idag?

–Det enda jag ångrar är att vi ej var försiktiga nog. Att sitta frihetsberövad i nästan två år var naturligtvis ett misslyckande och förlorat tid...

Vad tänker du om de som blev utsatta?

–Absolut ingen sympati

Klinsmeister försvarar också en handbok om tillverkning av bomber, trakasserier av lantbrukare etcetera som sprids på sociala medier.

UTLANDS-NYTT

Fiasko för FNs klimatfond

År 2010 inrättades FNs klimatfond. På FNs klimatmöte i Paris 2015 utlovades 100 miljarder dollar årligen i bidrag från Väst. Pengarna skulle huvudsakligen användas i Asien, Afrika och Latinamerika. Tanken var att USA skulle stå för halva notan. Men när Donald Trump blev president blev den halvan 0. Vid klimatmötet i Katowice i Polen förra året konstaterades att projekt för knappt 1 miljard dollar godkännts. Och då har styrelsen utgått från att den har mycket mer pengar än vad som verkligen finns. Direktören för fonden har insett vartåt det barkar och lämnat sin post.

Kina, som står för en fjärdedel av världens "klimatutsläpp" var gärna med i Paris, då man räknade med att få rikligt med pengar från fonden. Kina har dubbelt så stora utsläpp som USA. Kinas utsläpp ökade med 1,7 procent år 2018. Trots att landet fick nästan fem procent av satsningarna från fonden. (*oljekrisa.no*)

Ät kött och fisk!

På norra halvklotet hade det aldrig blivit någon civilisation om vi inte ätit kött och fisk! Det var en nödvändig näringsreserv för att klara den kalla årstiden. Det är en naturlig del av nordisk kost. Det är ingen tillfällighet att svenskar är laktostoleranta, de som inte var det överlevde helt enkelt inte i vårt klimat. En grundkurs i darwinism.

Finnar är som enda folk i norr i hög utsträckning laktosintoleranta, vilket rimligen förklaras av att de flyttat in från sydost.

Nio av de 20 aminosyror som ingår i protein (en fjärdedel av köttet) är livsnödvändiga. Kött innehåller också A, B, C, D och E-vitaminer samt järn, zink, fosfor, magnesium och selen. Allt sådant som vi behöver. (*Metro*)

Vindkraftverk som är uttjänta

I USA började vindkraftsinvesteringarna långt tidigare än i Europa. Genom generösa subventioner och höga elpriser (på grund av oljekrisen) satsades det på tiotusentals vindkraftverk i slutet av

1970- och början av 1980-talen. Idag är många kraftverk uttjänta och börjar rosta sönder. Andra stoppas under stora delar av året för att minska döden bland fåglar och fladdermöss. En av Kaliforniens största vindkraftsparker, Altamont Pass, med 5 000 vindsnurror, stängs nu fyra månader per år, för att skydda fåglar och fladdermöss. Ungefär 14 000 vindsnurror har tjänat ut och står stilla. Ibland finns det pengar hos ägarna att montera ner dem, men ibland är det markägarna, som hyrt ut till bolag som gått i konkurs, som får stå för notan. Förra året minskade vindkraftsinvesteringarna i USA med 38 procent. (*Daily Mail*)

Krisen i Venezuela

Några fakta om socialismen i Venezuela. BNP per invånare (köpkraftsjusterat) i Latinamerika har sedan år 2000 ökat med 80 procent. I Venezuela har siffran gått ner. Barnadödligheten i Latinamerika har under samma period minskat från 27 till 14 per 1000 levande födda. I Venezuela har siffran ökat från 18 till 26 (dödlighet innan 5 års ålder). Antalet asylsökande venezolaner har ökat från i praktiken noll till 110 000 2017 (och ännu högre 2018). Det beräknas att 3 miljoner människor har flytt från socialismen i Venezuela. Den venezolanska valutan bolivaren var år 2010 värd 10 cent, vid slutet av 2018 när valutan ersattes med en ny bolivar var värdet 0,000 001 cent. Den nya bolivaren var när den introducerades värd 1 cent, men har på någon månad sjunkit till 0,1 cent. Årstakten på inflationen uppskattas till 1,3 miljoner procent. Oljeproduktionen, landets främsta inkomstkälla, har minskat från 3 miljoner till 1 miljoner fat per dag under de gångna tjugo åren. Det statliga oljeföretaget PdVSA var välskött, men kompetensen slängdes ut sedan det visat sig att ledningen var ingenjörer i första hand, inte socialister. (*The Economist*)

Washington Post

var länge, under familjen Grahams ägandeskap, ledande vänstertidning i USA. År 2013 såldes tidningen till världens nu rikaste man (Amazons grundare Jeff Be-

zos) och sedan dess har *Washington Post* utvecklats från seriös vänstertidning till ett propagandaorgan mot Donald Trump, som får *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Sveriges Television* att framstå som balanserade. En normal dag kan *Washington Post* innehålla mer än tio stort uppslagna artiklar som det skulle vara fel att kalla Trump-kritiska. De är Trump-hatiska. Som exempel har vi plockat fram några artiklar från *Washington Post* under två dagar i januari. Vi har läst *Washington Posts* eget urval av dagens artiklar, som skickas ut som mejl för att få mottagarna att läsa hela tidningen (mot avgift). Och vi använder i huvudsak *Washington Posts* egna rubriker för att beskriva artiklarna.

14 januari:

Trump förnekar att han arbetar för Ryssland

Manafort (en av Trumps kampanjmedarbetare) visar på intensivt intresse för Rysslandskontakter

Trump har små möjligheter att stoppa nedstängningen av de federala myndigheterna

Trump skapar enorma skador (genom nedstängningen)

Arton skäl för att Trump är en tillgång för Ryssland

Trump skymfar Elizabeth Warren
Inte undra på att Trump är på så dåligt humör

Trump och Pompeios konstiga förnekanden av att Trump arbetar för Ryssland
Hur Trump ställde till det med tillbaka-dragandet från Syrien

Tre möjliga förklaringar för Trumps mellanhanden med Ryssland

Frågan som aldrig ställts till presidenten:
Är du en rysk agent?

FBI kan inte neutralisera ett säkerhetshot om det är presidenten som är hotet (tolv Trump-hatiska inlägg, ytterligare ett om Trump och fyra om hela resten av världen)

15 januari:

Trump's extravaganta firande av Clemson University (på grund av nedstängningen av de federala myndigheterna köpte Trump in 300 hamburgare från McDonalds istället för att låta Vita husets kök stå för förplågnaden av 300 gäster)
Nedstängningen ger Trumps rådgivare vad de vill, en mindre statsapparat
Vid utfrågning av föreslagna justitieministern William Barr ställs frågor om

hans oberoende i förhållande till Trump Federal domare agerar mot Trump och administrationens försök att ställa fråga om medborgarskap i folkräkningen 2020 Trumps sorgliga maktlöshet Förvänta er inte att Trump lämnar ämbetet i tystnad

Gamla skulder jagar Trumps stabschef Ytterligare en artikel om hamburgarna och Trumps missvisade försök att visa att han också har problem

Pelosi blir mer populär för att hon är emot Trump

Barr bekräftar att han delade PM med en rad människor i Trumps närhet

Glöm Donald Trump, Kongressen kan stoppa nedstängningen

Trump struntar i lagen för att minska de politiska riskerna av nedstängningen

(tolv Trump-hatiska inlägg, ytterligare tre om Trump och fyra om hela resten av världen).

Familj ett farligt ord

En anställd vid Google klagade 2017 på användningen av ordet ”familj”. Ordet var stötande, homofobiskt och exkluderade ogifta personer utan barn, djur och dem med serieförhållanden med olika transpersoner. Det handlade om bedömningen av en presentation av en produkt som rikta- de sig till barn. Ett hundratal anställda instämde i kritiken, varefter Pavni Diwanji, ansvarig chef, förklarade att Google måste vara mer omsorgsfull när man använde sig av ordet ”familj”. (Daily Caller)

Plastbluffen

Efter flera års propaganda mot ett av mänsklighetens främsta tekniska framsteg under de senaste hundra åren, plasten, kom EU fram till att engångsplast ska förbjudas 2021. Vad ligger till grund för detta beslut? Ingenting verkar det som.

I Norge påstods det att en val hittats död med 30 plastpåsar i magen. Universitetet i Bergen håller med om att en val hittats död och att den hade två plastpåsar i magen (och fragment av ytterligare tre-fyra plastpåsar). Inget som skulle döda en val dock.

Lise Gullbrandsen vid Holl Norge Rent förnekar påståenden om att det i haven skulle bildas flytande kontinenter (eller i mer modesta uttalanden öar) av sopor. När Lise Gullbrandsen fick säga detta i norska public service-kanalen NRK sammanfattade reportern Fredrik Solvang att vi har blivit lurade.

Miljöpartiets språkrör miljöminister Isabella Lövin har hävdad att det 2050 skulle finnas mer plast än fisk i haven. Det finns inget som helst belegg för sådana påståenden.

Alldeles bortsett från detta kommer cirka 90 procent av plasten i havet från 10 floder i Asien och Afrika. Den som ligger närmast Sverige är Nilen i Egypten och näst närmast är Niger i Nigeria.

(Klimatsans)

Huawei ett redskap för kinesiska regeringen

Det kinesiska telekomföretaget Huawei, världens näst Ericsson största leverantör

av mobiltelefonnät, är visserligen ”privat- ägt”. Men i Kina är alla företag mer eller mindre kontrollerade av staten och det gäller alldeles särskilt högteknologiska företag verksamma på exportmarknaden. Säkerhetsmyndigheter i en rad länder har med utgångspunkt från detta dragit slutsatsen att Huawei inte kan tillåtas leverera infrastruktur för det nya 5G-nätet. Före kongressledamoten i USA Thaddeus McCotter hävdar att Huawei är statens förlängda arm och att utrustning från Huawei skulle kunna användas av den kinesiska staten för att övervaka amerikanska medborgare i USA. McCotter påpekar att det var en tidigare general i Folkets Befrielsearmé som grundade Huawei. Och att Folkets Befrielsearmé har en särskild enhet för cyberkrigsföring.

Ett flertal länder har förbjudit leveranser av 5G-utrustning från Huawei. Det gäller USA, Australien och Nya Zeeland. För närvarande övervägs förbud i bland annat Japan, Kanada och Storbritannien. I Sverige är det dock fritt fram för Huawei, trots att vi kan få fullgod utrustning från företag som Ericsson, Nokia och Samsung.

Huawei har en stor utvecklingsenhet i Kista i norra Stockholm. Verksamheten där bygger helt på ingenjörer rekryterade från Ericsson, som har sin huvudanläggning i samma stadsdel.

Muslim Community Patrol

I New York har lokala muslimska organisationer inrättat en Muslim Community Patrol, som med bilar helt lika polisbilar, patrullerar området där man misstänker att det kan förekomma brott mot shariagarna. Patrullen har visserligen inga legala befogenheter, men kan genom sin framtoning och koppling till muslimska organisationer skrämna medborgare till underkastelse. (New York Post)

Bil från Muslim Community Patrol i New York, till förvillning lik en polisbil från New York Police Department, med NYPD målat på bilens sida.

Inga problem med några grader till

Enligt det så kallade Parisavtalet från 2015 ska världens länder anstränga sig för att medeltemperaturen inte ska öka med mer än 2 grader (helst 1,5) sedan 1800-talets början. Och en grad är redan utnyttjad. Annars hotar den stora klimatkatastrofen. Att Stockholm får det lika varmt som Frankfurt och Göteborg lika varmt som Bryssel...

Efter klimatmötet i Paris 2015 inriktar sig FN på att temperaturhöjningen i världen ska begränsas till 2 grader (eller helst 1,5) grader efter industrialismens genombrott, det vill säga sedan år 1800. Eftersom 1 grads temperaturhöjning redan ägt rum finns det bara mellan 0,5 och 1,0 grader kvar.

Om vi börjar med förklaringen till en grads temperaturhöjning under de senaste 200 åren bör vi i första hand notera att den köldperiod under 1600- och 1700-talen som kallas "lilla istiden" har upphört och att vi ännu inte kommit tillbaka till den temperatur som rådde under den medeltida värmeperioden, då det var möjligt att odla spannmål på Grönland. Det fanns klimatskäl till att vikingarna försvann från Grönland och till att eskimåerna kom tillbaka (de hade flyttat från Grönland till Kanada, eftersom värmen var för hög för deras kultur, men alltså inte för vikingarnas).

Och vilka katastrofer skulle inträffa om jordens medeltemperatur höjdes? I de flesta områdena på jorden varierar temperaturen mellan sommar och vinter i storleksordningen tio grader eller mer. Så överallt i världen är människor medvetna om vad en genomsnittlig temperaturhöjning skulle innebära. Frånsett då några extremt varma sommardagar, som skulle kunna bli ännu något varmare. Ett sätt att för sig själv förstå en temperaturhöjning är att titta på årstidernas växlingar.

En annan metod för att få en uppfattning om vad som skulle hända är att flytta sig geografiskt. Det glesbefolkade och gigantiska Sibirien skulle säkert må bra av lite angenämare temperatur, särskilt på vintern. Faktum är att det går ett bälte av glesbefolkad och lågutnyttjad mark längs de nordliga breddgraderna. Sett ur ett globalt perspektiv vore det naturligtvis en stor vinst för mänskligheten om dessa områden kunde bli produktiva områden

som bidrar till livsmedelsförsörjningen.

Vi ska göra ett annat och geografiskt mer närliggande tankeexperiment. Vilken katastrof skulle inträffa om medeltemperaturen ökade med tre grader (alltså sex gånger så mycket som de 0,5 grader FN talar om)? Contra har gjort ett räkneexperiment med utgångspunkt från WMOs (World Meteorological Organization) databas över medeltemperaturen vid några

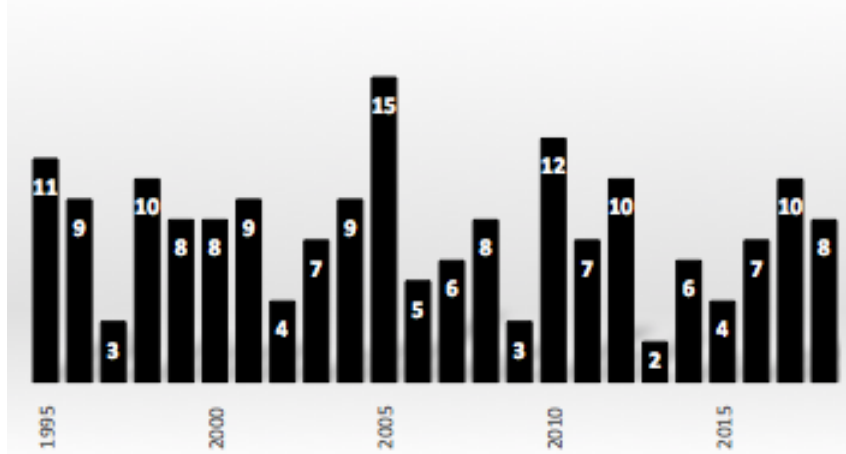
cg.holm@
contra.nu

svenska och europeiska mätstationer. Tyvärr anges i grunddata bara max- och minuppgifter månadsvis, men vi har räk-

nat fram ett årsmedeltal genom att beakta max- och minuppgifter för januari, april, juli och oktober. Vilken breddgrad skulle vi nå om medeltemperaturen skulle öka tre grader? För Kirunas del skulle det inte ens räcka att komma till Sundsvalls nivå, skillnaden mellan Kiruna och Sundsvall (som är den näst nordligaste stationen i WMOs databas för Sverige) är 5,3 grader. Om vi ökar tre grader i Sundsvall skulle vi hamna i Norrköping, om vi ökar tre grader i Stockholm skulle vi hamna i Frankfurt och om vi ökar tre grader från Göteborg eller Malmö hamnar vi i Bryssel. Att stockholmarna skulle tvingas stå ut med temperaturer som motsvarar Frankfurt låter inte som en total klimatkatastrof, och skulle man fortsätta är det två graders skillnad mellan Frankfurt och Paris och 5 grader mellan Frankfurt och Marseilles...

Europa skulle på det hela taget må väldigt bra av en temperaturstegring på några grader.

Antalet orkaner i Karibien 1995–2018

2005 inträffade den beryktade orkanen Katrina (som bara var det årets tredje värsta, men den slog till mot en känslig kuststräcka). Sett över tidsperioden har antalet orkaner gått ner.

Orkaner och tornados minskar

En av myterna som används av klimatalarmisterna är att det blir värre stormar och oväder på grund av den pågående klimatförändringen (eftersom medeltemperaturen inte ökat under de senaste tjugo åren har man internationellt talat om "klimatförändring" istället för "global uppvärmning", i Sverige förekommer dock den internationellt uttrangerade termen fortfarande).

I USA finns National Hurricane Center som analyserar tropiska stormar och orkaner. De uppmärksammas framförallt när de når land och ställer till stora skador. Men hur stora skadorna blir har inte så mycket med stormens kraft att göra som var den slår till mot land. Den ökända orkanen Katrina 2005 var inte det årets värsta, både Rita och Wilma var värre, men drabbade inte fastlandet alls lika hårt. Det var Katrina som fick mest uppmärksamhet eftersom den ställde till stora skador i New Orleans, vilket förorsakades av att orkanen kunde "använda" en tungt lastad pråm som murbräcka och slå sönder skyddsvallarna när den nådde land just vid New Orleans. Åren efter Katrina har antalet orkaner i Karibien minskat och

bara ett år, 2010, har man nått upp till så många som tolv orkaner, att jämföra med 2005 års 15.

Orkaner uppstår när ytttemperaturen i havet nått minst 26,5 grader och så här års förekommer orkaner inte alls. De härjar på sommaren och hösten.

National Hurricane Center och dess föregångare har data sedan 1851. Inget talar för att det har blivit fler stormar sedan dess, snarast tvärtom.

Ett annat potentiellt skadligt väderfenomen är virvelvindar, tornados, som framförallt härjar i den amerikanska Mellanvästern. Också antalet tornados varierar kraftigt mellan åren. Under de torra, varma och vindrika åren på 1930-talet var antalet tornados betydligt högre än senare. 2018 var det första året någonsin (sedan nuvarande statistik började föras 1950) som det inte blev en enda tornado av de värsta kategorierna, EF4 eller EF5. Den senaste tornadon av den värsta kategorin (EF5) inträffade 2013. Normalt har det handlat om 3–12 tornados av kategori EF5 per år, med en långsiktigt sjunkande trend.

Havsytan ökar med en meter på 600 år – men i Sverige sjunker den

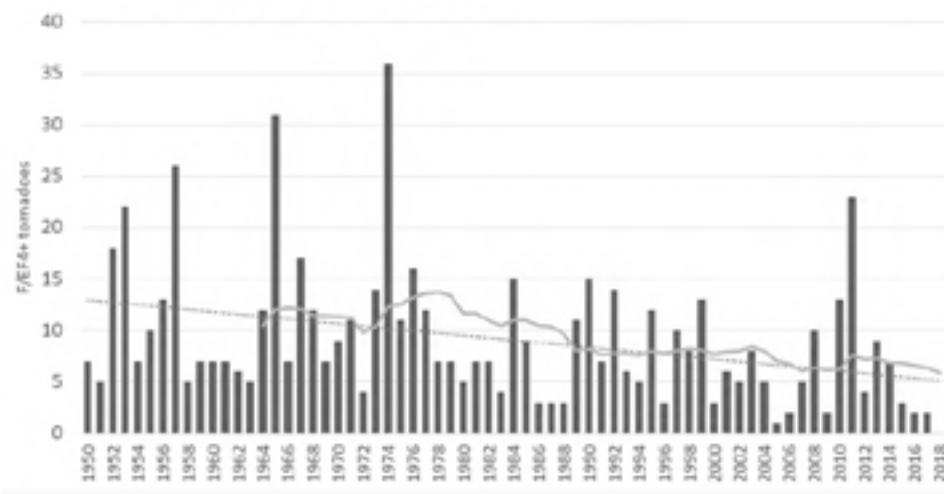
Kommer jorden att dränkas? En del klimatalarmister varnar för att istäckena på Grönland och Antarktis kommer att smälta och dränka viktiga kustområden och kanske hela önationer. Och visst, sedan den senaste istiden har havsytan stigit 120 meter och dränkt exempelvis hela området mellan Danmark och Storbritannien, där man hittat stenåldersbosättningar på havsbotten (området brukar kallas Doggerland efter fiskebankarna Doggers bankar).

Låt oss först notera att havsytan inte skulle påverkas alls om Norra ishavet skulle smälta. För idag flyter isen på havsytan och om den smälte skulle volymen minska eftersom fryst is har en specifik vikt på 0,92, vilket innebär att en kubikmeter is som smälter bara blir 0,92 kubikmeter vatten. Som bekant ligger ett isberg till 90 procent under vattenytan. Om isberget smälter minskar volymen med lika mycket som den del som ligger över vattenytan, detta enligt Arkimedes princip. Samma gäller om havsisen vid Antarktis smälter. Ingen höjning av havsnivån alls, den ligger kvar oförändrad.

Dock finns det betydande ismassor som ligger på land på Grönland och den fasta delen av Antarktis, i grova drag skulle en total nedsmältning av Grönlandsisen bidra med cirka 5 meter till havsytan och Antarktis med cirka 50 meter. Men det finns inget som talar för att det pågår en sådan utveckling. Sedan 1900 har havsytan stigit med cirka 200 mm, eftersom takten avtagit handlar det idag om en stigande havsnivå på cirka 1,5 mm per år. Med den takten skulle det ta mellan 600 och 700 år för havsytan att öka en meter. En rapport om saken publicerades av dr Judith Curry förra året¹.

I Sverige är det istället fråga om en landhöjning på cirka 5 mm per år i Stockholmstrakten och 10 mm per år vid Höga kusten. Alltså långt mer än de 1,5 mm ¹judithcurry.com

Våldsamma tornados i USA 1950–2018

Antalet tornados i USA minskar. Och under 2018 inträffade inte en enda tornado av kategori fyra eller fem.

Isbjörnarna blir fler och mår bättre

Susan Crockford är evolutionsbiolog och professor vid University of Victoria i British Columbia. Hon har gett ut ett flertal böcker om isbjörnar och om artens status och möjligheter att anpassa sig till klimatförändringar.

The Polar Bear Specialist Group under International Union for the Conservation of Nature gav mellan 1972 och 2010 vart fjärde år ut en rapport om utvecklingen av isbjörnsfaunan i Arktis. Det gör man inte längre, men Susan Crockford har valt att i egen regi sammanställa rapporter. Den senaste är från 2018.

År 2005 uppskattades det finnas 24 500 isbjörnar i Arktis. Idag uppskattas antalet vara uppe i 28 500 (med ganska stor osäkerhet om det verkliga talet). Det är den högsta siffran som uppmätts sedan isbjörnarna skyddades i ett internationellt avtal 1973.

År 2007 förklarade en isbjörnsforskare att minskande sommarisar i Arktis skulle leda till en nedgång av antalet isbjörnar med 67 procent. Det har inte inträffat, tvärtom har antalet isbjörnar ökat sedan 2007.

Sälarna i Arktis, en av isbjörnens favoriter på matsedeln, utvecklas bra och antalet säl har ökat. Isbjörnarna blir fetare. Att vissa sjuka exemplar kan se magra ut är en helt annan sak än tillståndet för friska isbjörnar.

Det är svårt att räkna isbjörnar, särskilt i områden där isen aldrig försvinner. När sommaren blir isfri tvingas isbjörnen iland. Det är i de isfria områdena som man har bäst chans att följa upp isbjörnar. Det är lättare att räkna djuren.

Forskarna brukar dela in isbjörnspopulationen i världen i 19 geografiska under-

grupper. Bara en enda av dessa grupper har minskande mängd isbjörnar. Fyra uppvisar fler isbjörnar, nio betraktas som stabila och för fem områden saknas tillräckligt bra data. Snabbast tillväxt är det på Svalbard, där populationen ökat med 42 procent mellan 2004 och 2015. Då bör det noteras att isförhållandena kring Svalbard har försämrats, det finns märkbart mindre is i området nu.

Ett av områdena som man tidigare trott hade färre isbjörnar, området nordväst om Grönland, har varit utsatt för hårt jakttryck från eskimåerna, men även där räknar man nu med fler isbjörnar än tidigare.

Det enda området med minskande antal isbjörnar kallas Södra Beaufort och omfattar de norra delarna av Alaska och närliggande områden i Kanada. Förklaringen till det sjunkande antalet isbjörnar är speciellt. Särskilt tjocka vårisar under perioden 2004–2006 gjorde det svårt för isbjörnarna att klara sig och de flyttade till närliggande områden där isförhållandena var bättre (det vill säga mindre is!). Sälarna klarar sig bättre om vårisarna är mindre. Bästa tänkbara jaktförhållanden för isbjörnarna råder om det är nyisar som är mindre än två meter tjocka.

Isbjörnarnas miljö ändras från år till år. En del år är det mycket is, andra år lite. Isbjörnarna anpassar sig till förändringarna, men på lång sikt vill de ha is i

gränslandet mellan is och öppet hav. För 10 000 år sedan fanns det isbjörnar i Sverige, Danmark och södra Norge. Idag är klimatet och omgivningarna inte det som tilltalar isbjörnarna, som flyttat norrut för att trivas och hitta lämplig mat. Förflyttningen norrut gällde även isbjörnens främsta bytesdjur som säl, valrossar och narvalar.

Födointaget för isbjörnar är mycket ojämnt över året. 67 procent av födointaget sker under vårsäsongen, då björnarna hinner med både att föda ungar och att para sig. Sommaren svarar för 8 procent av födointaget och vintern för 8 procent. Det innebär att det är fullt naturligt att isbjörnarna är magra i slutet av vintersäsongen. Men ideala jaktförhållanden under våren kompenserar och än finns inga tecken på att det skulle bli sämre. Fina jaktförhållanden råder för det mesta fram i juni.

Avslutningsvis kan noteras att Al Gores ökända film *En obekvämt sanning* från 2006 innehöll ett omfattande avsnitt om isbjörnarnas elände och att de var på väg att dö ut. I *En obekvämt uppföljare*, som Al Gore gjorde 2017, finns inte ett ord om isbjörnarna. De isbjörnar som skulle försvinna har under de elva år som gått blivit alltfler. Så det är bäst att hålla tyst om saken för att fortsätta sprida andra myter om den globala uppvärmningen. ☹

Isbjörnarna trivs bra och blir fler i de flesta områdena av Arktis. De behöver god tillgång till sälungar på våren, vilket de får när istäcket är som det är nu. Foto: Mostphotos.

som havsytan höjs.

En del stora kuststäder ute i världen rapporterar visserligen att havsnivån stiger snabbare än 1,5 mm per år. Men det förklaras av högt tryck på grundvattnet i området. Det är alltså fråga om en lokal misshushållning med resurser, inte en global ökning av havsytan. Skötseln av grundvattennivåerna behöver förbättras, men vi behöver inte bekymra oss om klimatets påverkan på havsytan under de närmsta tusen åren. ☹

Dataintrång bakom desinformation

Contra berättade i förra numret om två nya böcker i genren vilda Palmemordsteorier. En av dem skrevs av Jan Stocklassa. *Contra* har senare samtalat med en av de mest omskrivna personerna i boken, och fått reda på lite mer om de brott som han har utsatts för. Offret är en man som under Stocklassas researcharbete har utsatts för lögner, dataintrång och integritetskränkande vilseledning.

Boken *Stieg Larssons Arkiv – Nyckeln till Palmemordet* baserar sin försäljning på ett oblygt bruk av en internationellt framgångsrik deckarförfattares namn. Boken bygger bland annat på ett studium av arkivmaterial från Stieg Larssons dödsbo. Trots det är boken en spekulativ blandning av fiktion och fakta, som inte liknar de klara uppdelningar Stieg Larsson gjorde mellan dessa genrer. Visserligen spekulerade även Larsson mycket, men han skrev aldrig en ”dokumentärroman” – vilket är det ord varmed Stocklassa beskriver sin egen bok. I förordet nämns att Larssons böcker såldes i mer än 80 miljoner exemplar, men att Larsson främsta gärning var att kartlägga högerextremism.

Inspirationsidolerna

Stocklassa har en ambivalent inställning till 80-talets klantkändisar Hans Holmér och Ebbe Carlsson. De båda var socialdemokrater som innan mordet på Palme var inblandade i affärer där de gick enskilda toppolitikens ärenden och höll dem bakom ryggen: ”Tillsammans med sin näre vän Ebbe Carlsson hade han [Holmér] ofta hjälpt Olof Palme ur de svåraste knipor.”¹ Exempelvis från en skandal som handlade om köp av prostituerade i Geijer-affären: ”Palme klarade sig undan kritik med en hårsman när hans handgångna män, polismästare Hans Holmér och pressekreteraren Ebbe Carlsson, hjälpte till att skriva en i delar osann dementi.”² Stocklassa har en stor beundran för Ebbe Carlssons hemliga och privata spaningsinitiativ. Men han hyser avsmak för de två herrarnas klanterier. Denna beundran framgår när han beskriver ett inköp av spionutrustning gjord i syfte att snärja den person som är Stocklassas huvudspår i boken: ”I kassen märkt Spysshop CZ låg några små kartonger som jag öppnade. För mindre än 10 000 kronor hade jag fått prylar som

Stieg skulle ha hittat en massa ändamål för. En annan som skulle ha blivit lycklig var Palmes och Holmérs gamle vän Ebbe Carlsson, inte bara för tekniken men också för att införseln och utrustningen var helt laglig drygt tjugo [sic!] år efter skandalen som bar det träffande namnet Ebbe Carlsson-affären.”

Man kan spekulera i frågan om Ebbe Carlsson – om han hade levt idag i internetåldern – även skulle ha tagit sig för att hacka datorer och stjäla privatpersoners mejlkorrespondens. Men skulle han i så fall också ha skrivit en bok om det? Han skrev ju deckare och var förlagsredaktör, så kanske det. När Stocklassa skriver en roman, så är det alltså både Stieg Larsson

Filip Björner

filip.bjorner@
contra.nu

och Ebbe Carlsson som är hans inspiration.

Boken innehåller gott om smärre faktafel, men det är ju lönlöst att ta upp sådana till debatt när boken beskrivs som en ”dokumentärroman”. För läsarna blir det också svårt att gissa sig till när Stocklassa fantiserar, diktar eller håller sig till fakta. Han gör visserligen alla de tre sakerna, men frågan är ändå om inte romanformen har valts för ett annat syfte än enbart för att undkomma källkritik eller för att dramatisera, nämligen för att lägga en dimridå kring vem eller vilka personer det är som är skyldiga till de brott som har begåtts i samband med researcharbetet. På så sätt blir det bekvämt för författaren att tjäna pengar på en bok som innehåller lögner och delvis bygger på dataintrång och bedrägerier, utan risk för att ställas inför rätta i en domstol.

Dataintrång gav tillgång till mejlkorrespondens

Den så kallade dokumentärromanens form gör det möjligt för Stocklassa att spekulera i boken över vem det var som hade hackat ett mejlkonto som innehöll en mejlväxling mellan två personer: ”Jag anade att det måste vara någon annan än Lida som hackat mejlkontot, vilket jag förutsatte var det som skett. Kanske hackaren var den kompis som Lida sagt att hon skulle fråga om hjälp. Oavsett vem som fixat det så hade jag nu möjligheten att läsa vad två personer som kunde vara inblandade i mordet på Olof Palme skrev till varandra.”³ Efter denna beskrivning citerar Stocklassa ur mejl utan att behöva bry sig om rättsliga påföljder. Han hävdar att det inte är han själv som har begått stölden och han påstår sig inte veta vem som har begått den. Och eftersom hans bok är en roman så kan han också fantisera fram ett innehåll i mejlen som vi läsare inte kan veta om det är fakta eller fiktion eller en salig blandning av fantasi och verklighet. Det går givetvis inte att stämna Stocklassa i en domstol för att han har skrivit en deckarfantasi utifrån ett brott som någon annan och för honom okänd person har begått. Och har brottet begåtts i Sverige, Tjeckien, Cypern, Storbritannien eller något annat land? Det är till och med svårt att ens gissa vilket lands lag som är tillämplig. Men, brottet har ändå begåtts på riktigt. Vi vet detta, eftersom de drabbade bekräftar för *Contra* att några av citaten i boken verkligen fanns i deras privata mejl.

På ett annat ställe i boken uppger Stocklassa att det var två mejlkonton som hade hackats och där relativiserar han bort sin egen brottsbeställarskuld: ”Idén var enkel. Beslutet och genomförandet svårare. Lidas frågor till Jakob över Facebook och de hackade mejlkontona hade gått smärtfritt. Jag hade bett Lida om hjälp och hon hade själv tolkat vad som behövdes göras och hur. Troligen hade någon av hennes

³Ibid. Sidan 267.

¹Jan Stocklassa: *Stieg Larssons Arkiv – Nyckeln till Palmemordet*. ISBN 978-91-76297-80-3. Sidan 45.

²Ibid. Sidan 38.

Lida Komárková, eller vad hon nu heter, åkte från Prag hem till "Jacob Thedelin" i en svensk småstad. Fulladdad med avlyssningsutrustning utplacerad av Jan Stocklassa.

vänner hjälpt till med någon typ av hacking av mejlen, och både Facebookdialog och mejl hade kommit utan att jag hade behövt fråga mig om det jag gjorde var rätt.⁴ Och tydligen har Stocklassa inte heller frågat sig själv om det är moraliskt "rätt" att hejdlöst fantisera kring dessa mejltexter och sedan publicera en bok om alltihopa och casha in stålarna.

Kränkande men absurt

Den ene av de två brottsoffren är *Contras* Mellanösternkorrespondent Bertil Wedin. Det andra offret har i boken försetts med pseudonymen Jakob Thedelin. Stocklassa vill nog framstå som omtänksam med det greppet, men han har inte varit ett dugg empatisk i sitt researcharbete, så pseudonymen har nog valts enbart i syfte att försvåra för "Thedelin" att bedriva en rättsprocess mot Stocklassa.

Contra har träffat den person som kallas "Jakob Thedelin" i boken. Han berättar med en blandning av avsky och humoristisk distans om hur Stocklassa försökte snärja honom.

–Det började 2012 med att en tjeckisk kvinna med det troligen falska namnet Lida Komárková kontaktade mig på Facebook. Vi hade en privat dialog där hon skrev märkliga saker och ställde konstiga frågor. Det hela slutade med att hon frågade mig om jag hade mördat Olof Palme! När jag svarade nej på den frågan så klippte hon av kontakten och hörde inte av sig igen, förrän fem år senare när hon sommaren 2017 plötsligt befann sig utanför mitt hem här i Sverige.

–Jag förstod tidigt i vår Facebookdialog att hon inte var uppriktig, så jag drev med

⁴Ibid. Sidan 339.

henne med ett specifikt syfte när hon senare dök upp på min bostadsort. Att jag resonerat rätt förstod jag då Komárková senare i *Aftonbladet* försökte få en av mina skröner att handla om Palmemordet. Därmed borde hennes agerande vara övertydligt även för ej så vakna delar av Polisen och SÄPO.

Det står på sidan 307 i boken att du i februari 2016 blev uppringd av en journalist från The New Yorker som sade att han skrev en artikel "om en journalist vid namn Jan Stocklassa". Det står också där i boken att han citerade ur din privata mejlkorrespondens med Bertil Wedin. Dessutom omnämnde han din Facebookdialog med Lida Komárková.

–Ja exakt! Han ville intervjua mig, vilket jag sa nej till. Och jag påpekade för honom att det var straffbart att stjäla privata mejl.⁵ Detta samtal var en av orsakerna till att jag visste att Jan Stocklassa hade mig som måltavla, så direkt när Lida Komárková dök upp vid mitt hem så var saken klar. Hon hade ju gett Stocklassa vår dialog, vilket även *New Yorker*-journalisten kände till. Så, det var en fälla som Stocklassa hade riggat för att snärja mig.

Många faktafel

Men frånsatt att Stocklassa citerar dig så naivt, finns det några direkta faktafel i boken i de texter där han skriver om dig?

–Ja, många. Jag kan nämna några, men det är också intressant att notera saker som Stocklassa underlåter att ta upp i boken, sådant som han av olika skäl döljer för läsarna. Av min och Bertil Wedins mejlkorrespondens, som han haft tillgång till, framgår det tydligt att vi diskuterar Palmemordet och det så kallade rysspåret. Exempelvis kopplingen mellan KGB och personer i närheten av tidskriften *Searchlight*, som i sin tur står nära den svenska tidningen *Expo*. Och därmed Stieg Larsson. Alternativet till att Stocklassa medvetet undanhållit detta, som skulle få hela hans huvudtes att haverera, är att de underrättelseorgan som troligen hackat mig och Bertil Wedin rensade i materialet innan det gick vidare.

Och vad har utelämnats?

–Det är mycket. Stocklassa vilseleder

⁵Dataintrång straffas enligt svensk lag. Brottsbalken 4 kap 9c§, med upp till två års fängelse.

läsarna. Men han utelämnar också saker som han har gjort, eller regisserat, för att vilseleda andra människor. Exempelvis fick jag Facebookmeddelanden från Komárková där hon påstod saker som var helt orelaterade till andra saker, och som skrevs på ett sätt så att det såg ut som om det kommenterade eller besvarade något som Stocklassa falskeligen kunde påstå att jag och Komárková hade diskuterat. –En annan sak handlar om hur hon försökte snärja mig att "erkänna" mina synder för henne, och i Stocklassas fantasi skulle det inkludera Palmemordet. Ett av Stocklassas fria citat utifrån en skröna om min mor, där jag byggde på Komárkovás fantasier om sin far, lanseras i boken som fakta, i syfte att framställa mig som totalt stollig, detta smutskastar eller misstänkliggör hedervärda personer inom svenska och utländska underrättelsetjänster. En annan historia från mig tas ej bokstavligt för att istället "kunna syfta på Olof Palme". De dubbla synsätten avslöjar uppsåtet författaren har. I fiendesidans ögon vet jag och Bertil Wedin för mycket om (tillåtna) otillbörligheter från KGB i Sverige och fakta rörande Palmemordet som är generande för *Expo*.

Jag vill ändå nämna en sak som inte omnämns i boken, och som jag tror att Stocklassa inte nämner för att det inte gagnar honom. Det gäller de påhittade bekännelser som Komárková gjorde på tu man hand för mig. En av dem var en historia om att hon skulle ha giftmördat sin egen far när hon var en liten flicka. En annan sak var att hon också uppmanade mig att delta i mord på den förre tjeckiske presidenten Vaclav Klaus!

Är det något mer du vill påpeka om Stocklassas arbetsätt, eller om boken?

–En sak kan vara av intresse. Det finns en pålitlig underrättelseperson som har samtalat med mig och berättat något om vilka personer Jan Stocklassa haft samröre med från forna Tjeckoslovakien.

Searchlight hävdade att de fått uppgiften att Bertil Wedin var inblandad i Palmemordet med hänvisning till en källa som sparkats av sina militära överordnade, sedan det framgick att källan arbetade för sovjetiska militära underrättelsetjänsten GRU med *Searchlight* som mellanhand.

Vi kan konstatera att det är dataintrång som både *Contras* medarbetare Bertil Wedin och Jakob Thedelin har utsatts för. ☞

Mysterier på Östersjön i det kalla krigets skugga

Under 1940- och 1950-talen, i ett fall så sent som 1960, försvann svenska handelsfartyg i Östersjön. Längre cirkulerade rykten om att fartygen sänkts eller bordats av myndigheter från kommunistländerna vid Östersjön, Sovjet, Polen eller Östtyskland. Det förekom också uppgifter om att fartygens besättningar setts i fångenskap bakom järnridån.

Det dröjde till 1964 innan det blev klart att det faktiskt stämde i åtminstone ett fall. Fartyget Bengt Sture sänktes av den sovjetiska u-båten SC406 den 29 oktober 1942. Ubåten räddade sex eller sju man av den tretton man starka besättningen och förde i land dem vid den sovjetiska marinbasen Kronstadt nära dåvarande Leningrad. I Kronstadt försvinner alla spår av fångarna. Och fram till 1960 förnekade Sovjet all kännedom om händelsen. Då publicerades en artikel om saken i Sovjetunionen, troligen av misstag. Först efter den artikeln medgav Sovjet att de civila svenska besättningsmännen tagits till fånga, men enligt sovjetiska uppgifter fanns det alltså inga spår efter fångarna sedan de väl satts iland.

Övriga fartyg försvann efter Andra världskrigets slut. Ett, Sten Sture, ligger på botten utanför den polska kusten, trots att fartyget i sjöförklaringen fastslogs ha gått till botten i närheten av Bornholm. Ett annat, Kinnekulle, hittades övergivet, med maten framdukad, drivande utanför Rødvig på Själland. Fartyget var lastat med kol på väg från Ustka i Polen till Helsingborg i Sverige. Samma dag som Kinnekulle lämnade Ustka, den 18 februari 1948, lämnade också fartyget Iwan Ustka med kollast, men avsedd för Mönsterås. Iwan hittades aldrig, men vrakdelar från fartyget hittades, bland annat delar av styrhytten.

Det var först 1948 som kommunisterna definitivt tog makten i Polen, men landet kontrollerades dessförinnan av Röda armén och kommunistiska marionetter som arbetade hårt på att eliminera den demokratiska oppositionen. Under 1948 kontrollerades samtliga militära hamnar i Polen av Sovjetunionen, men de civila hamnarna hade överlämnats till polackerna. Havet kontrollerades av den sovjetiska marinen. Polen hade bara någon enstaka mindre båt för bevakningsändamål. Till havs var vattnet minerat, men det fanns minsvepta farleder som bedöm-

des som säkra. Men ibland slet sig någon mina som var förankrad i de ej minsvepta områdena och kunde utgöra en fara för sjöfarten.

Många försökte fly från Polen och en flyktväg var med svenska handelsfartyg. Svenska fartygsbesättningar tog ibland stora risker för att hjälpa polacker på flykt. En av de mest uppmärksammade flykterna var när oppositionsledaren Stefan Korboński lyckades fly tillsammans med sin hustru på den svenska järnvägsfärjan Victoria som trafikerade rutten mellan Trelleborg och Gdynia. Men de flesta flyktningarna tog sig till Sverige

cg.holm@
contra.nu

med mindre fartyg, exempelvis kolfraktfartygen. De polska myndigheterna kontrollerade fartygen noggrant och flyktningssmugglare hamnade i fångelse. Karl Joel Nilsson, som bodde i Gdańsk, dömdes till fem års fängelse och avtjänade straffet till sista dag i Polen. En del svenska fartyg uppbringades till havs och kontrollerades. Eftersom Polen vid den här tiden inte hade någon egen marin var det sovjetiska fartyg som stod för kontrollerna.

Iwan hade rykte om sig att ha hjälpt flyktingar, men det gällde inte Kinnekulle. Den tidigare befälhavaren på Iwan, Bertil Skoglund, hade i samband med en tidigare resa till Ustka varnats för att Iwan skulle sänkas. Han lyckades få förflyttning till ett annat fartyg.

Jan Sjöberg har i två decennier ägnat sig åt mysterierna med de försvunna/övergivna fartygen i Östersjön. Han har nyligen kommit ut med boken *Mysterier*

på Östersjön i det kalla krigets skugga. Det är ett gediget arbete som bygger på genomgång av mängder av material som tidigare varit hemligstämplat och intervjuer med ett stort antal personer av dem som fortfarande är i livet. Sjöberg lyckas till och med knäcka identiteten på en av de tidigare enbart under kodnamn kända uppgiftslämnarna till den svenska underrättelsetjänsten (T-kontoret). Det handlade om den polske försvarsattachén vid ambassaden i Stockholm Witold Szymaniak. Han var den siste icke-kommunistiska försvarsattachén vid polska ambassaden i Stockholm och avled 1977. Szymaniak hade kvar ett brett kontaktnät även sedan han tvingats lämna ambassaden i samband med kommunisternas slutgiltiga maktövertagande i Polen och det var således en mycket välinformerad källa som den svenska underrättelsetjänsten hade tillgång till. Först 2003 lyckades Sjöberg få det bekräftat att Szymaniak var källan.

Sjöbergs bok har tyngdpunkten inriktad på fartygen Kinnekulle och Iwan. I bägge fallen är det anmärkningsvärt att många av de uppgifter som cirkulerat om fartygen och om svenska fångar i Öst har dykt upp efter många år. Bara för att ta ett exempel. En svensk boxningsklubb (med koppling till Sveriges Kommunistiska Parti, nuvarande Vänsterpartiet) besökte Polen 1951. I sporthallen i Wrocław ska de ha stött på svenska fångar som arbetade med ordningställandet av lokalen. Det var först tretton år senare som saken kom fram i ljuset. Boxarna, som alla var engagerade kommunister, ville inte framföra ofördelaktiga saker om ett av de länder som de såg som en förebild. Men när media slog upp saken stort 1964 var det flera som "talade ut". Boxarnas uppgifter ifrågasattes och när efterlevande bad UD att följa upp saken avslög man deras begäran att kontakta de polska myndigheterna, trots att en av boxarna hävdade att en av fångarna liknade Kinnekulles

kapten Bertil Johansson. När *Contra* var i kontakt med en av boxarna 1986 vidhöll han dock uppgifterna om den då 35 år gamla händelsen.

Det mesta av svenska efterforskningar i frågorna om fartygen och deras besättningar var strikt hemligstämplade och under Östen Undéns långa tid som utrikesminister (1945–1962) gjordes uppenbarligen ganska begränsade ansträngningar att få klarhet i frågorna. Och det var ju då klarhet hade kunnat vinnas, men bara om polackerna utsatts för hårt tryck. I oträngt mål skulle man inte få fram några uppgifter alls.

Långt senare har utrikessekreteress gjort det svårt att vinna klarhet. Men genom ett ihärdigt arbete har Jan Sjöberg lyckats övervinna det ena hindret efter det andra. Inte minst var naturligtvis kommunismens fall i Polen något som gjorde det lättare att få insyn i polska arkiv. För även om kommunisterna begick många övergrepp i kommunismens namn var det fråga om förhållandevis väldokumenterade övergrepp, om än sekretessbelagda. Med en annan ansvarig för arkivnycklarna finns det ofta nytt spännande material att hämta.

I Polen har det inrättats en särskild myndighet, Institutet för nationell hägkomst, IPN. Institutet har till uppgift att underlätta tillgången till arkiv som belyser kommunisttiden i Polen. IPN har hjälpt Sjöberg en bra bit på vägen.

Jan Sjöbergs slutsats är att Kinnekulle övergavs av besättningen som satte sig i livbåten som kantrade varvid alla förlorade livet. Och att Iwan sprängdes, troligen av en mina. Han anser sig ha kunnat förklara alla uppgifter om svenska sjömän i Polen och Sovjet, antingen som missförstånd, fantasier eller identifierade personer som inte har med de aktuella fartygen att göra.

Framställningen i boken beskriver det idoga arbetet bakom det pussel Sjöberg har lagt, hur han successivt fått klarhet i den ena tråden efter den andra. Och hur ett stort antal tjänstemän vid Riksarkivet,

M/S Kinnekulle vid hamn i Karlshamn. Fartyget hittades övergivet utanför Själland den 20 februari 1948. Middagen stod på bordet och det hade varit en mindre själv-slocknad brand ombord. Fartyget kom med kol från ett av Sovjet hårt kontrollerat Polen. Genom åren har spekulationerna om besättningens öde varit många.

den svenska utrikesförvaltningen, den svenska underrättelsetjänsten och polska IPN har varit honom behjälpliga. Det är inte bara fråga om en redovisning av slutresultatet utan en detaljerad beskrivning av de ofta krångliga vägarna att nå dit. Det är en fascinerande beskrivning som ger läsaren ett förtroendeingivande intryck. De svenska fartygen gick inte under på grund av polska angrepp och det fanns inga svenska fångar från de försvunna fartygen i Polen.

Tyvärr är saken inte därmed upplärd. Den massiva och detaljerade boken övertygar läsaren om att Polen inte varit inblandat. Men vad gäller Sovjetunionen? För det första har öppenheten från sovjetisk sida inte alls varit som den i Polen. Den sittande Putin-regimen har ju mer eller mindre starka band med den gamla kommunistiska regimen. I Polen var både den nuvarande och tidigare regeringar en klar förändring från tidigare situation och regeringarna har varit måna om att få fram så mycket sanningar som möjligt om den tidigare regimen brott.

Dessutom var den polska kusten i slutet av 1940-talet kontrollerad av sovjetiska marinen. Det fanns ingen polsk marin. Till och med hamnarna i Polen (de militära) kontrollerades av Sovjet och polackerna hade ingen insyn i vad som hände i de sovjetkontrollerade områdena.

Det finns flera belägg för att svenska fartyg tvingats att följa med sovjetiska örlogsfartyg till den baltiska kusten. Inte

minst sedan Sovjet en-sidigt utvidgat territorialvattengränsen från fyra till tolv sjömil. Svenska fartygsbesättningar har internerats och tvingats betala böter för ”olagligt” fiske på internationellt vatten. Fartyg har beslagtogs.

Det finns obekräftade uppgifter hos den svenska underrättelsetjänsten att sovjetiska fartyg ska ha bordat Kinnekulle. Dokumenterat är att den svenska fiskekuttern Zaima, som sökte nödhavn i närheten av Kaliningrad i samband med hårt väder,

kvarhölls med besättning under tretton dygn 1949. Samma år bordades fartyget Jernavik av beväpnade polska styrkor. Polen hade då börjat få en egen marin. Femton k-pistbeväpnade polacker sökte igenom fartyget, men lät det sedan fara vidare (med kollast från Polen). En av båtens ägare förklarade för *Stockholms-Tidningen* att saken inte skulle anmälas vidare ”såna här prejningar händer titt och tätt, men vi fäster oss inte vid såna saker för det blir bara ytterligare trakasserier”.

Vi har för övrigt tillgång till en oberoende (från internet, källan är för oss okänd) berättelse på polska från 2009 om händelser som ska ha hänt vid den polska kusten i slutet av 1940-talet. En minsvepare som ömsom hade polska och ömsom sovjetiska kännetecken, ska ha jagat ifatt ett svenskt fartyg, hittat flyktingar, som kastades överbord sedan de rånats på sina ägodelar, varefter besättningen ska ha förts iland och dödat, samtidigt som fartyget skulle ha tänts på. 📖

(Tidigare artiklar om de svenska handelsfartygens öde i Östersjön har funnits i *Contra* nummer 5 och 6 1986, nummer 1 1987, nummer 3 1994 och nummer 6 2010, alla finns tillgängliga på *Contras* hemsida contra.nu).

Jan Sjöberg: Mysteriet på Östersjön i det kalla krigets skugga. Carlssons Bokförlag.

BOK-NYTT

Sovjetistan

Boken *Sovjetistan* av Eva Fastland är en fascinerande odysse genom de forna sovjetrepublikerna Turkmenistan, Kazakstan, Tadzjikistan, Kirgisien och Uzbekistan, som blev självständiga i början av 1990-talet och täcker en yta på över 4 miljoner kvadratkilometer. Hennes bok beskriver ingående deras historia före och efter Sovjetunionens kollaps, varvat både med berättelser om deras politiska utveckling och med personliga porträtt av de som är födda under den kommunistiska diktaturen och de som är födda efter. Resan gjordes under 2014, men den tar upp förändringar som skedde så sent som 2016.

Ryssland började kolonisera området i början av 1800-talet och expanderade i Asien fram till 1905. De ville skapa bomullsplantager. Befolkningen som var muslimer, fick dock styra sig själva i stor utsträckning. Efter kommunisternas maktövertagande delades området upp i ”Socialistiska rådsrepubliker”, samt att det gjordes investeringar i skola, hälsovård och infrastruktur. Liksom övriga Sovjetrepubliker var länderna hårt drabbade av Stalins terror och det genomfördes kollektiviseringar av jordbruk och av boskap, vilket fick till följd massvält, deporteringar och avrättningar. Ekonomin var dock fortfarande inriktad på att försörja ”Moskva”, med naturtillgångar. Kommunismen har än idag satt stor prägel på hela regionen, även om de idag skiljer sig ganska mycket när det gäller ekonomi och politik.

Författaren började sin resa i Turkmenistan. Turkmenistan var det land som det var svårast att få turistvisum till. Det tog henne flera veckor att få visumet. Detta för att alla som ska göra en längre resa till landet måste få sin resa grundligt planerad av en statligt auktoriserad resebyrå. Hon uppgav att hon var student, ty journalister får inte få några visum och hon måste hela tiden under resan ha en statlig guide med sig.

I huvudstaden är de två presidenterna alltid närvarande. Överallt i staden står

det guldstatyer över deras förste president ”Turkmenibasji”, eller turkmenernas hövding, som Separmurat Nijazor kallade sig. Tokerierna som han genomförde beskrivs utförligt i boken. Oftast verkar de vara helt ogenomtänkta. Ibland vet man inte om man ska skratta eller gråta. Till exempel beskrivs hur han för att råda bot på den dåliga ekonomin genomförde reformer som bland annat innebar att läkare inte fick ställa diagnoser som HIV eller TBC. Alla provinssjukhus stängdes och 100 000 personer inom vårdsektorn avskedades och ersattes med soldater. Det är inte tillåtet för turkmenerna att öppet söka vård utomlands. Nijazor avled 2006. Ny president blev Gurbanguli Berdimuchammedov. Han har ogjort en del av de vansinniga reformerna som företrädaren stod bakom, men fortsätter i gamla spår med bland annat fortsatt sträng censur.

Skillnaden när författaren passerade gränsen till Kazachstan var enorm. Det tog bara några minuter hos den kazakiska gränskontrollen. De ordnade också skjuts till närmaste stad. ”De är fan inte normala”; fräser chauffören, som hon har fått lift med. ”Varje gång håller de på så här, timme in och timme ut”. Det dröjde inte heller länge förrän han helt spontant började klaga på presidenten, Nursultan Nazarbajev. Kazachstan tillhör de länder som enligt Transparency international är minst korrumperade i området, men även här går utvecklingen åt fel håll vad gäller yttrandefrihet och demokrati. Nazarbajev har suttit som president sedan landet blev självständigt 1991. Trots att yttrandefriheten är större än i Turkmenistan, har även i Kazachstan presidenten drivits av maktfullkomlighet. Presidenten fattar alla beslut. Det finns ingen reell opposition. Alla självständiga medier har stängts. Det finns dock kvar enskilda oppositionella på sociala medier, men de blir också allt mer kontrollerade.

Resan i Kazachstan går först till Aralsjön, en av de största människogjorda naturkatastroferna, till den nya huvudstaden Astana och givetvis tar hon sig en tur till det numera nedlagda sovjetiska provsprängningsområdet. Där besöker hon två städer som under Sovjet var stängda. De beboddes huvudsakligen av de veten-

skapsmän som arbetade med den sovjetiska atom- och vätebomben, däribland den kände regimkritikern Andrej Sacharov. Även fast städerna efter sovjetunionens fall blivit ödestäder, så finns det ändå några som bor kvar sedan provområdet stängdes. Befolkningen i denna region verkar vara ganska trötta på journalister och deras frågor.

Sedan var det dags att besöka Tadzjikistan. Det är den fattigaste av de förra delrepublikerna. Denna region har inga, eller nästan inga naturtillgångar. Den lilla industrin som finns är mycket vanskött och staten är beroende av utländsk hjälp. Nästan 50 procent av landets BNP kommer ifrån tadjiker som arbetar utomlands, främst då i Ryssland. En annan viktig inkomstkälla är bomullsodlingen och smugglingen av opium, från Afghanistan. I bergsområden är det framför allt djurhushållning som är det huvudsakliga levebrödet. Landet hade vid självständigheten fria val med flera partier och fler kandidater. Segraren i det valet hette Rahmon Nabijev. Landet drevs dock till inbördeskrig, som varade i cirka fem år. I kriget fick en falang hjälp från afghanska talibaner, vilket inte sågs med blida ögon av Uzbekistan, som stödde Emolalli Rahman militärt och 1994 tillsattes honom som president.

Resan fortsätter sedan till Kirgisien. Det är det land där två av presidenterna har tvingats avgå. I Kirgisien, liksom i Tadzjikistan, så hade det demokratiska projektet börjat med relativt fria val, men där valresultatet blev allt större i den sittande presidentens Askar Akajevs favör. Genom blodiga kravaller avsattes han 2005. Efterträdaren var inte mycket bättre. Han tillsatte släktingar på höga poster. 2010 fick landet en ny president, som faktisk avgick frivilligt 2011. Det bestämdes också att presidenten skulle vara underordnad parlamentet och statsministern. Landet har inte heller nu någon större export av varor. Den består mest av jordbruksprodukter och guld. Kirgisien är enormt beroende av gästarbetare i Ryssland. En utflykt tar med sig läsaren till den forna tyska kolonin ”Rote Front”, där det fortfarande finns tyska menoniter. Det finns också en stor grupp uzbekier i landet. Det har förekommit blodiga sammanstötningar mellan folkgrupperna, vilket har påverkat relationerna med grannlandet.

Uzbekistan är en av jordens mest

diktatoriska länder. I samma klass som Nordkorea. Författarinnan hade blivit varnad för att säkerhetspolisen alltid är närvarande. Utländska journalister utvisas bums, De lokala journalisterna riskerar tortyr, fängelse eller att bli inlåsta på mentalsjukhus. Liksom flera av de centralasiatiska länderna har Sovjetstyret lämnat efter sig en stor miljökatastrof, i deras iver att odla bomull. Aralsjön är här för salt för att fiskar ska kunna leva och den salta jorden förs bort över landet. Det har resulterat i stor sjukdomsfrekvens bland befolkningen. Fattigdomen är stor. Dock har man på den forna Aralsjöns boten upptäckt naturgas. *Helge Eysler*

Avslöjande om "ekologisk" produktion

Torbjörn Fagerström, pensionerad professor i teoretisk ekologi och känd från TV-programmet *Fråga Lund* har samlat ett antal artiklar han skrivit genom åren. En del av innehållet sammanfattas som att ekologisk mat inte är nyttigare, heterosexuallitet är en biologisk realitet och inte en social konstruktion och det är inget fel på genetiskt modifierade grödor. Det kan tyckas vara självklarheter, men i dagens politiskt styrda värld räcker det inte med verkligheten, när utomvetenskapliga rörelser, som förnekar fakta, vill ha inflytande.

Fagerström pekar bland annat på att människans aktiviteter varit berikande för artrikedomen. Idag finns det fler fågelarter i Skandinavien än för hundra år sedan och ett stort antal växtarter har gynnats av människans aktiviteter.

Han passar på att ge en rejäl känga åt de organisationer som idag kallar sig miljöorganisationer. Svenska Naturskyddsföreningen har förvandlats från en folkrörelse som byggde på ideellt engagemang som stod nära den akademiska kunskapen till en "politisk kampanj- och aktivistorganisation på vänsterkanten". Och aktivisterna har tågat in i regeringskansliet, där de kan förverkliga sin verklighetsfrånvända agenda. Där hävdar de att ekologiskt jordbruk är det mest miljövänliga. Så är det inte alls enligt Fagerström. Ekologiskt jordbruk definierar bort viss kunskap och viss teknik, som skulle kunna ge oss ett effektivare jordbruk med bättre produkter till lägre kostnad.

Man viftar bort de framsteg i jordbru-

ket som skapas av genetiskt modifierade grödor, trots att det råder stor vetenskaplig enighet om att de är bra för människan. Motståndet mot GM-grödor är ett dagtingande med den vetenskapliga grundsynen. Ett exempel. För en tid sedan spreds påståendet att råttor fått tumörer av att äta genetiskt modifierad majs. Det var korrekt. Vad som inte kom fram var att råttorna också fick tumörer av att äta ej genetiskt modifierad majs.

Ett intressant forskningsfält blir därför hur "miljörelsen" kunnat få ett så destruktivt inflytande på politiken, trots att den på många områden övergett all vetenskaplighet och ibland till och med

verkar direkt emot miljöintresset.

EU-kommissionen går i bräsch mot genetiskt modifierade grödor, och riskerar att Europa hamnar i bakvatten när det gäller livsmedelsproduktion, eftersom hela världen i övrigt tacksamt tar emot de framsteg som genvetenskapen gett. Det är ironiskt att EU-kommissionen satsat miljarder på "riskforskning" om GM-grödor. En stor del av pengarna har gått till att besvara obefogade farhågor om problem, istället för att satsa på vetenskapliga framsteg.

C G Holm

Torbjörn Fagerström: Tankar från en utskälld forskare. Fri tanke förlag.

Factfulness

Läkaren Hans Rosling gjorde sig ett namn genom att sprida grundläggande fakta om världen som en bred allmänhet fått om bakfoten. Det handlade om en rejäl dos utvecklingsoptimism som framförallt domedagsprofeterna på vänsterkanten vägrat att ta till sig. Det finns en megamissuppfattning om världen, att "världen blir sämre". Tvärtom, sa Hans Rosling, allt fler människor, ja miljarder, har tagit sig ur ekonomisk misär och ansluter sig till konsumtionssamhället. För 150 år sedan låg medellivslängden kring 30 år i hela världen (inklusive Sverige), idag är den uppe i 70 år. Hans Rosling hade dock svårt att acceptera dem som kallade honom för optimist, han höll sig till fakta och Rosling själv ville peka på alla möjligheter som världens utveckling ger dagens människor.

En av de saker som Rosling ofta prövade på var att genomföra enkätundersökningar, vad trodde publiken om tillståndet i världen? I de frågor som Rosling ställde hade publiken (som ofta var akademiskt högt skolad) fel i de allra flesta fallen. Och felet var inte små. Det kunde handla om en totalt skev världsbild. Och det visade sig att ju mer kvalificerad publiken var, desto mer fel hade den!

När Rosling talade lyssnade världens ledare, inte minst tack vare det pedagogiska presentationsprogrammet Gapminder. Där kunde Rosling enkelt åskådliggöra hur länder som Indien och Kina utvecklades ganska parallellt med hur Sverige och USA utvecklades för inte alltför många decennier sedan. Det fanns

enligt Roslings mening all anledning att tro att många av världens stora problem var på väg att lösas. Bland dem som lyssnade fanns paret Clinton och Bill och Melinda Gates.

Hans Rosling var bestämd i sitt framträdande och hade svårt att acceptera vänsterflummiga journalister som inte kunde acceptera att det finns fakta att förhålla sig till, att allt inte är fråga om vad man tycker, utan faktiskt vad som gäller. Ett berömt tillfälle när det blixtrade till var i det danska TV-programmet *Deadline 2015*. Reportern Adam Holm ifrågasatte Roslings påståenden, vilket bemöttes rakt och bestämt:

–Om man tror att den största delen av världens befolkning är väldigt fattig, att flickorna inte går i skolan och att fattiga försöker fly till rikare länder så vet man inte hur det verkligen ser ut. Man måste förstå att det finns länder på alla nivåer och de flesta befinner sig någonstans i mitten.

Rosling passade också på att ge en känga till journalistkåren som han menar inte ger en sann bild av världen.

–Man kan inte använda sig av medierna om man vill förstå världen. Fakta om konkreta händelser är ni bra på, men överblicken är ni dåliga på, sade han.

Rosling ville inte heller ställa upp på Holms beskrivning att det är en enorm skillnad mellan den lilla rika västvärlden och resten av jorden.

–Du har totalt fel. Av de människor på jorden som har råd att ta flyget på semestern bor hälften utanför västvärlden.

Holm protesterade och Rosling avslutade diskussionen med: –Det här är inte kontroversiellt. Det är ingenting att diskutera. Jag har rätt och du har fel.

För egen del slutade Roslings korståg alltför tidigt. Han avled i cancer 2017, bara 68 år gammal. Vid sitt frånfälle arbetade han tillsammans med sonen Ola och svärdottern Anna intensivt på två böcker. Den ena, *Hur jag lärde mig förstå världen*, är en klassisk memoar som berättar om personen Hans Rosling, hans liv och hans framgångar. Den kom ut 2017. Den andra *Factfulness. Tio knep som hjälper dig att förstå världen* utkom 2018 och är den som vi har större anledning att ta till oss än memoarerna. Den har mycket att lära oss för att vi rätt ska förstå världen. Inte bara hur Hans Rosling själv lärde sig att förstå världen.

Rosling konstaterar

• 60 procent av alla flickor i låginkomstländerna går ut grundskolan.

• Majoriteten av världens befolkning bor i medelinkomstländer.

• Under de senaste tjugo åren har andelen människor som le-

ver i extrem fattigdom nästan halverats.

• Medellivslängden för världens befolkning är 70 år.

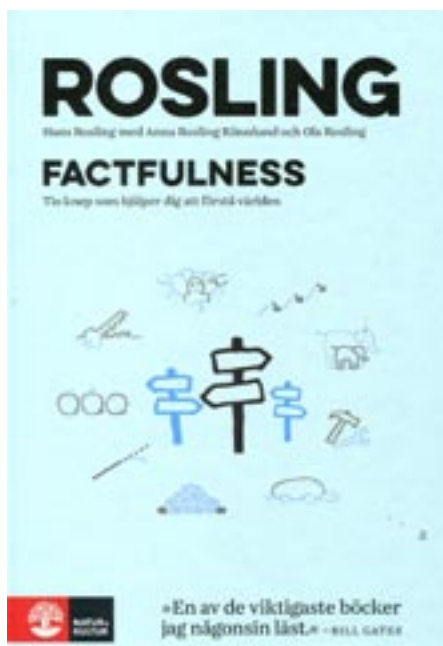
• Dödssiffran per år för naturkatastrofer har minskat till mindre än hälften på hundra år.

• 80 procent av världens barn är vid ett års ålder vaccinerade mot någon sjukdom.

• Trettioåriga kvinnor i världen har i genomsnitt gått nio år i skolan.

• 80 procent av världens befolkning har tillgång till elektricitet.

Frågorna, som ställdes till studenter, Nobelpristagare, storföretagsledare med flera grupper, var uppställda som val mellan tre alternativ och 80 procent av de tillfrågade svarade sämre än en ren gissning! Och alltid då på den negativa sidan. Världens ledande har enligt Rosling en alldeles felaktig uppfattning om hur

världen ser ut och hur den utvecklas.

Han pekar på ett område som ”kemofobi”. Flera gånger per år presenteras med braskande rubriker ”vetenskapliga rön” om syntetiska ämnen som finns i vanliga livsmedel och som skulle döda dig ”om du ått ett fraktfartyg eller två av det varje dag i tre år”. Utan att någon enda människa dött av det i verkliga livet.

I boken, som alltså slutredigerats av Hans Roslings son och svärdotter, finns det dock en punkt som det finns anledning att ställa sig kritisk till. Han sväljer en stor del av klimatalarmisternas undergångsprofetior, även om han berättar att han en gång sagt ifrån om Al Gores alltför yviga pessimism. I klimatfrågan skulle det ha varit plats för mer factfulness från Roslings egen sida.

C G Holm

Hans Rosling med Anna Rosling Rönnlund och Ola Rosling. Factfulness. Tio knep som hjälper dig att förstå världen. Natur o Kultur.

CONTRA

I 1994...

USA under Bill Clinton var på väg att förvandlas från något av en hat-symbol, ett rött skynke för vänstern till ”ett sista hopp för socialismen”, när den misslyckats överallt annars i världen. Dessvärre ser det så här tjugofem år senare ut att farhågorna fått ny luft under vingarna. Med personer som Bernie Sanders, Elizabeth Warren och Alexandria Ocasio-Cortez ständigt i centrum för debatten inom Demokraterna. Klas Lithner skildrade vad som egentligen hände i Ådalen 1931. Det rättsliga slutresultatet blev att en av upploppets arrangörer dömdes enligt strafflagens 10 kap 9§ för uppror, medan utpekade militärer frikändes helt. Händelserna i Ådalen 1931 låg främst i Sveriges

Kommunistiska Partis händer och Socialdemokraterna har först under senare år tagit kommunisternas parti i frågan.

Tommy Hanssons nya bok *Åter till det kalla kriget* presenterades. Den innehöll artiklar som han skrivit mellan åren 1974 och 1993.

En annan, mindre angenäm, bok som uppmärksammades i Contra var Jan Guillous hyllning till diktatorn Saddam Hussein i Irak – *Det nya Arabien*. Den skrevs tillsammans med dåvarande hustrun Marina Staggh. Den bygger på parets vistelse i Irak och skrevs visserligen innan Saddam Hussein tagit över den fulla makten i Irak, men det var han som hade kontrollen över landet. Regimen beskrevs

som ”den politiskt mest stabila och mest ekonomiskt framgångsrika... i det revolutionära Iraks historia”.

Det har ibland talats om det ”glada åttiotalet” när den svenska ekonomin blomstrade, för att följas av djup ekonomisk kris vid decennieskiftet. Åttiotalet kännetecknades av en rad ekonomiska regleringar och en expansiv finanspolitik. Inflationen var hög och den svenska ekonomin omgärdad av höga murar som gjorde att den inhemska ekonomin isolerades från omvärlden, något som var ohållbart i längden. När de nödvändiga avregleringarna skedde sprack den svenska ekonomiska bubblan.

...för tjugofem år sedan